

Varnost in zdravje pri delu sta skrb vsakega izmed nas

Dobro za vas
Dobro za posel

Bistveni elementi ocene tveganja

Obvladovanje tveganja
Varovanje zdravja
Izoljšanje poslovanja

Boljšad delovna mesta za vse

Evropska agencija
za varnost in zdravje
pri delu

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

Varnost in zdravje pri delu sta skrb vsakega izmed nas

Dobro za vas
Dobro za posel

Vsebina

POGLAVJE I: OSNOVNE INFORMACIJE				POGLAVJE III: IDENTIFIKACIJA NEVARNOSTI IN DOLOČITEV PREVENTIVNIH UKREPOV – SPLOŠNO			
Kaj je nevarnost? Kaj je tveganje?			4	Vprašalnik št. 1: Neravne ali spolzke površine			12
Zakaj moram izdelati oceno tveganja?			4	Vprašalnik št. 2: Vozila in stroji			13
Kako lahko izdelam oceno tveganja?			4	Vprašalnik št. 3: Premični deli strojev			14
Kako naj uporabljam to orodje?			5	Vprašalnik št. 4: Električne inštalacije in oprema			15
POGLAVJE II: SPLOŠNO OCENJEVANJE TVEGANJA				Vprašalnik št. 5: Požar			16
Korak 1: Katere informacije moram zbrati?			6	Vprašalnik št. 6: Eksplozija			18
Kako naj zberem te informacije?			6	Vprašalnik št. 7: Kemične snovi			20
Korak 2: Kako lahko identificiram nevarnosti?			7	Vprašalnik št. 8: Hrup			22
SPLOŠNI VPRAŠALNIK			8	Vprašalnik št. 9: Vibracije			23
Korak 3: Kako lahko ocenim tveganja, ki izvirajo iz nevarnosti?			9	Vprašalnik št. 10: Razsvetljava			24
Korak 4: Kako lahko planiram ukrepe za odstranitev ali zmanjšanje tveganj, ki izvirajo iz nevarnosti?			10	Vprašalnik št. 11: Stres pri delu			26
Korak 5: Kako moram dokumentirati svojo oceno tveganja?			10	POGLAVJE IV: IDENTIFIKACIJA NEVARNOSTI IN DOLOČITEV PREVENTIVNIH UKREPOV – ZA SPECIFIČNE DEJAVNOSTI IN DELA			
OBRAZEC ZA OCENO TVEGANJA			11	Pisarniško delo			30
				Gradbeništvo			33
				Predelava hrane			36
				Mizarstvo			38
				Avtomehanična delavnica			41
				Kmetijstvo			44
				Majhni površinski kopi			49

Informacije: <http://hwi.osha.europa.eu>

Več kontrolnih list za posamezne sektorje je na voljo na: <http://hwi.osha.europa.eu>

TO ORODJE VAM BO POMAGALO PRI VSEH KORAKIH IN PRI IZVEDBI TER DOKUMENTIRANJU VAŠE OCENE TVEGANJA

Poglavje I: Osnovne informacije

Kaj je nevarnost? Kaj je tveganje?

Nevarnost je vse, kar ima potencial, da povzroči škodo. Nevarnost lahko prizadene ljudi, lastnino, procese in povzroči nezgode in bolezni, zmanjšanje proizvodnje, poškodbe strojev itd.

Tveganje v zvezi z delom se nanaša na verjetnost in resnost poškodb in zdravstvenih okvar, ki lahko nastanejo zaradi izpostavljenosti nevarnostim.

Zakaj moram izdelati oceno tveganja?

Osnovni cilj poklicnega ocenjevanja tveganja je varovanje varnosti in zdravja delavcev. Ocena tveganja je v pomoč pri zmanjševanju verjetnosti, da pride do poškodbe delavcev ali okolja zaradi dejavnosti povezanih z delom.

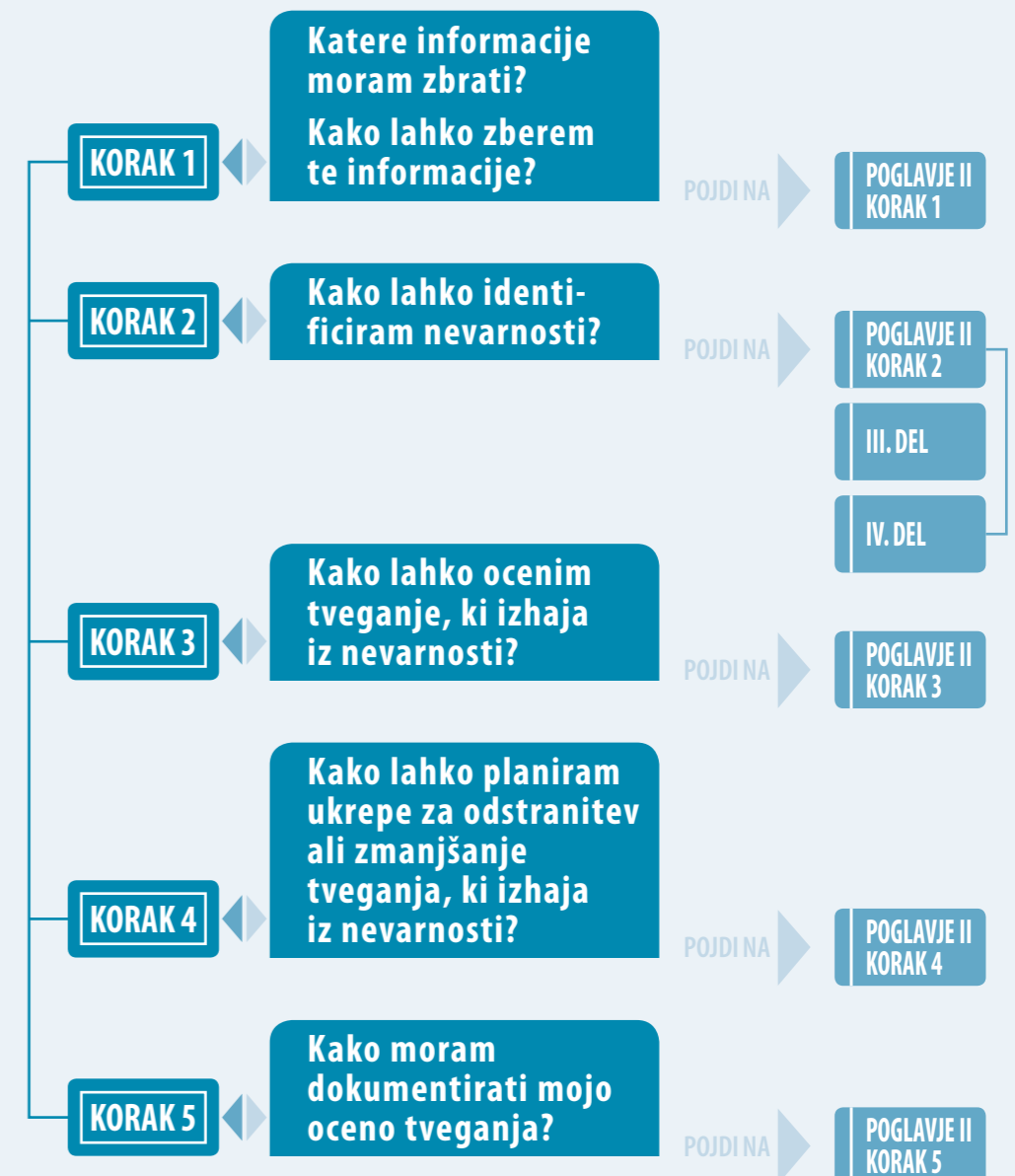
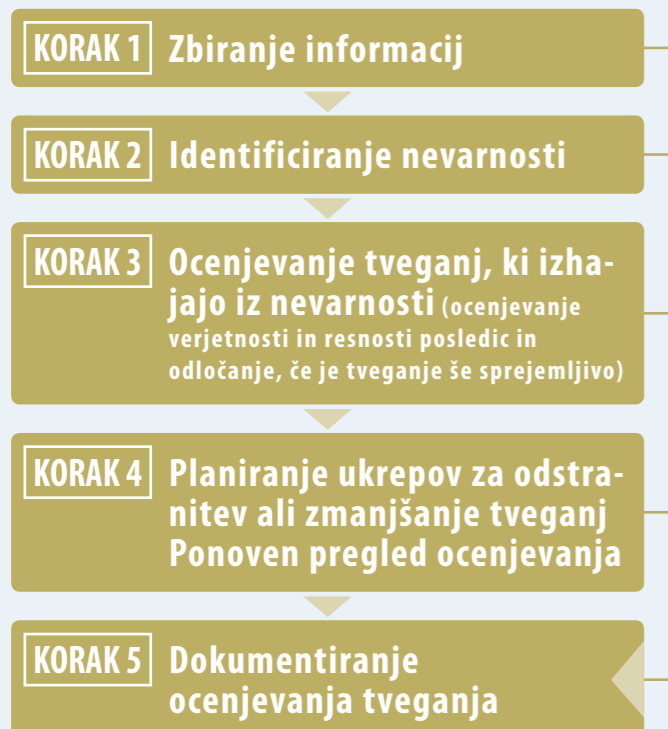
Prav tako je z njeno pomočjo delo bolj konkurenčno in učinkovitejše izvedeno.

Vsak delodajalec mora izdelati in sprejeti izjavo o varnosti z oceno tveganja v skladu z zakonom o varnosti in zdravju pri delu.

Kako naj uporabljam to orodje?

Kako lahko izdelam oceno tveganja?

Tveganja na delovnem mestu se lahko ocenijo s pomočjo petih enostavnih korakov, kot je predstavljeno spodaj.

POGLAVJE II: Splošno ocenjevanje tveganja

KORAK 1

Katere informacije moram zbrati?

Da bi lahko ocenjevali poklicna tveganja na delovnem mestu morate imeti informacije o:

- lokaciji delovnega mesta in/ali vrsto dela;
- kdo dela tam: posvetite posebno pozornost tistim, za katera so nevarnosti pri delu lahko bolj resne kot ponavadi, kot naprimer nosečnice, mladi delavci ali delavci-invalidi. Ne pozabite tudi delavcev zaposlenih za določen čas, podpogodbениkov in obiskovalcev ter uslužbencev, ki delajo na terenu (vključno z vozniki, obiski pri strankah ali njihovih domovih, itd.).
- delovni opremi, materialih in uporabljenih procesih;
- izvedenih nalogah (npr. kako in kako dolgo se izvajajo?);
- nevarnostih, ki so že bile identificirane in njihovih virih;
- potencialnih posledicah obstoječih tveganj;
- uporabljenih varovalnih ukrepov;
- nezgodah, poklicnih boleznih in drugih primerih zdravstvenih okvar, ki so bili zavedeni;
- pravnih in drugih zahtevah, ki se nanašajo na delovno mesto.

Kako naj zberem te informacije?

Informacije lahko poiščete v sledečih virih:

- tehnični podatki opreme, materialov ali snovi, ki se uporabljajo na delovnem mestu;
- tehnološki postopki in navodila za delo;
- rezultati meritev škodljivosti ali nevarnosti in motečih razmer na delovnem mestu;
- dokumentacija o nezgodah pri delu in poklicnih boleznih;
- specifikacije lastnosti kemičnih snovi;
- predpisi in tehnični standardi;
- znanstvena in tehnična literatura.

Informacije se lahko pridobi tudi z:

- opazovanjem delovnega okolja;
- opazovanjem del, ki se izvajajo na delovnem mestu;
- opazovanjem del, ki se izvajajo izven delovnega mesta;
- s pogovori z delavci;
- opazovanjem zunanjih okoliščin, ki bi lahko imeli vpliv na delovno mesto (npr. dela, ki se izvajajo s strani tretjih osebe, vremenski pogoji).

KORAK 2

Kako lahko identificiram nevarnosti?

Za identifikacijo nevarnosti na delovnem mestu uporabite SPLOŠNI KONTROLNI LIST in:

- če veste, da nevarnost obstaja ► odključajte »DA«
- če veste, da nevarnost ne obstaja ► odključajte »NE«
- če niste prepričani, da nevarnost obstaja: uporabite POSEBNI KONTROLNI LIST ZA NEVARNOST, ki je naveden v stolpcu 5
- če v SPLOŠNEM KONTROLNEM LISTU v stolpcu 5 ni naveden noben posebni kontrolni list za nevarnost, lahko več informacij poiščete na spletni strani Evropske Agencije (<http://hwi.osha.europa.eu>) ali nacionalnih pristojnih organov, ali pa zaprosite lokalne svetovalce za varnost in zdravje pri delu za pomoč.

Pripravili smo tudi nekaj vprašalnikov za naslednje dejavnosti:

- pisarniško delo
- gradbeništvo
- popravilo avtomobilov
- predelava hrane
- mizarstvo
- kmetijstvo
- majhni površinski kopi

Če delate v eni izmed zgoraj omenjenih dejavnosti, pojdite na posebne kontrolne liste za dejavnosti v Poglavju IV.

V POSTOPEK OCENJEVANJA TVEGANJA MORAJO BITI AKTIVNO VKLJUČENI VSI ZAPOSLENI.

KORAK 3

Kako lahko ocenim tveganja, ki izvirajo iz nevarnosti?

A. Za vsako identificirano nevarnost:

Z upoštevanjem verjetnosti in resnosti škode, ki jo lahko povzroči nevarnost, določite ali je tveganje majhno, srednje ali visoko.

Pri odločitvi uporabite spodnjo tabelo.

Verjetnost	Resnost posledic		
	Majhna škoda	Srednja škoda	Velika škoda
Zelo neverjetno	Majhno (1)	Majhno (1)	Srednje (2)
Verjetno	Majhno (1)	Srednje (2)	Visoko (3)
Zelo verjetno	Srednje (2)	Visoko (3)	Visoko (3)

- Zelo neverjetno: ne sme se zgoditi tekom celotne poklicne kariere delavca.
- Verjetna nevarnost: lahko se zgodi samo nekajkrat v poklicni karieri delavca.
- Zelo verjetno: lahko se zgodi velikokrat tekom poklicne kariere delavca.
- Malo škodljiva: nezgode in zdravstvene okvare ne povzročijo dolgoročnih zdravstvenih težav (kot so majhne vrezi, draženje oči, glavoboli, itd.).
- Srednje škodljiva: nezgode in zdravstvene okvare povzročajo srednje, vendar daljše ali periodično ponavljajoče se zdravstvene težave (kot so vrezi, enostavni zlomi, opekline 2. stopnje na omejenem delu telesa, kožna alergija, itd.).
- Zelo škodljiva: nezgode in zdravstvene okvare, ki lahko povzročijo hude in kronične zdravstvene okvare in/ali smrt (npr. amputacije, komplicirani zlomi, ki vodijo v invalidnost, rak, opekline 3. stopnje ali opekline 2. stopnje na velikem delu telesa itd.).

B. Določite ali so tveganja, ki izhajajo iz nevarnosti, sprejemljiva ali nesprejemljiva.

Na splošno:

- Visoka tveganja so nesprejemljiva,
- Majhna in srednja tveganja so sprejemljiva.

Če niso izpolnjene zakonske zahteve, potem tveganje ni sprejemljivo!

Ne pozabite: Pri vašem ocenjevanju tveganja morajo vedno aktivno sodelovati delavci. Ko odločate o sprejemljivosti tveganj, imejte v mislih njihov doprinos, in upoštevajte spol, starost kakor tudi zdravstveno stanje delavcev, za katere se je ocenjevanje izvajalo.

Splošna kontrolna lista

Št.	Nevarnost	DA	NE	Ne vem: <small>pojdi na posebno kontrolno listo za to nevarnost:</small>
1	2	3	4	5
1.	Neravna ali spolzka površina (ki lahko povzroči zdrs, spotaknitev, padec, itd.)	☐	☐	Poglavje III – 1
2.	Vozila in stroji	☐	☐	Poglavje III – 2
3.	Gibajoči deli strojev	☐	☐	Poglavje III – 3
4.	Predmeti in deli z nevarno površino (ostra, groba, itd.)	☐	☐	
5.	Vroča ali mrzla površina, materiali, itd.	☐	☐	
6.	Delovna mesta na višini plezalne točke (ki lahko povzročijo padec z višine)	☐	☐	
7.	Ročna orodja	☐	☐	
8.	Visok pritisk	☐	☐	
9.	Električne inštalacije in oprema	☐	☐	Poglavje III – 4
10.	Požar	☐	☐	Poglavje III – 5
11.	Eksplozija	☐	☐	Poglavje III – 6
12.	Kemične snovi (vključno s prahom) v zraku	☐	☐	Poglavje III – 7
13.	Hrup	☐	☐	Poglavje III – 8
14.	Vibracije dlan-roka	☐	☐	Poglavje III – 9
15.	Vibracije celotnega telesa	☐	☐	Poglavje III – 9
16.	Razsvetljava	☐	☐	Poglavje III – 10
17.	UV sevanje, infrardeče sevanje, lasersko sevanje, mikrovalovi	☐	☐	
18.	Elektromagnetna polja	☐	☐	
19.	Vroče ali mrzlo podnebje	☐	☐	
20.	Dvigovanje in premeščanje bremen	☐	☐	
21.	Delo v prisilnem položaju	☐	☐	
22.	Biološki dejavniki tveganja (virusi, paraziti, glive, bakterije)	☐	☐	
23.	Stres, nasilje, nadlegovanje (šikaniranje)	☐	☐	
24.	Ostalo: prosimo, da spodaj navedete in odključate »DA«:	☐	☐	
		☐	☐	
		☐	☐	

KORAK 4**KORAK 5****Kako lahko planiram ukrepe za odstranitev ali zmanjšanje tveganj, ki izvirajo iz nevarnosti?**

- Če je tveganje visoko in ocenjeno kot nesprejemljivo, morajo biti ukrepi za zmanjšanje tveganja izvedeni takoj.
- Če je tveganje srednje in ocenjeno kot sprejemljivo, je priporočljivo načrtovati ukrepe za zmanjšanje tveganja.
- Če je tveganje majhno in ocenjeno kot sprejemljivo, je potrebno zagotoviti, da bo ostalo tveganje na isti ravni.

Preventivni in varnostni ukrepi morajo biti uvedeni v sledečem vrstnem redu in prioriteti:

- odstranite nevarnost/tveganje,
- minimizirajte nevarnost/tveganje, z uporabo organizacijskih ukrepov,
- minimizirajte nevarnost/tveganje, z uporabo kolektivnih varnostnih ukrepov,
- zmanjšajte tveganje, z uporabo primerne osebne varovalne opreme.

Da bi našli primere ukrepov, ki se lahko uporabijo za zmanjšanje tveganje pojdite na posebne kontrolne liste za nevarnost v POGlavJU III ali POGlavJU IV.

Kako moram dokumentirati oceno tveganja?

Ocenjevanje tveganja lahko dokumentirate za vsako delovno mesto z uporabo OBRAZCA ZA OCENJEVANJE TVEGANJA, ki ga lahko najdete spodaj.

- Dokumentirajte osnovne informacije: naziv in naslov podjetja, naziv delovnega mesta za katerega se je ocenjevanje izvajalo, imena oseb, ki delajo na delovnem mestu, datum ocenjevanja in imena oseb, ki so ocenjevanje izvajala.
- Dokumentirajte identificirane nevarnosti (za katere ste v SPLOŠNI KONTROLNI LISTI označili »DA«) v stolpcu 2 na OBRAZCU ZA OCENJEVANJE TVEGANJA.
- Za vsako identificirano nevarnost:
  - Dokumentirajte preventivne/varovalne ukrepe, ki so bili uporabljeni za zmanjšanje tveganja, ki izhaja iz nevarnosti v stolpcu 3.
  - Dokumentirajte rezultate ocenjevanja tveganja (npr. visoko/nesprejemljivo) v stolpcu 4.
  - Dokumentirajte načrtovane ukrepe za zmanjšanje tveganja v stolpcu 5.

OBRAZEC ZA OCENJEVANJE TVEGANJA**Obrazec za ocenjevanje tveganja**

Datum: _____ Številka primera: _____

Naziv in naslov podjetja:

Oceno tveganja je izvedel: (Ime in priimek osebe)

Delovno mesto: (Naziv delovnega mesta)

Ime in priimek delavca: (Ime in priimek delavca(ev), ki dela(jo) na delovnem mestu)

Št.	NEVARNOST	UPORABLJENI PREVENTIVNI/ VAROVALNI UKREPI	TVEGANJE OCENJEVANJE/VREDNOTENJE	NAČRTOVANI UKREPI ZA ZMANJŠANJE TVEGANJA
1	2	3	4	5
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Podpis[i] oseb, ki so izvedle oceno tveganja

Podpis[i] oseb, ki delajo na delovnem mestu

POGLAVJE III: IDENTIFIKACIJA NEVARNOSTI IN DOLOČITEV PREVENTIVNIH UKREPOV – SPLOŠNO

Kontrolna lista št. 1

NEVARNOST: NERAVNE ALI SPOLZKE POVRŠINE

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
1. Ali so kje tla z neravnimi površinami, razrahljanimi oblogami, luknjami, razlitji itd.?	☒	☐
2. Ali so tla kdaj spolzka, npr. kadar so mokra zaradi čiščenja, razlitja tekočine (npr. olja), dežja ali blata, ali praprashna zaradi delovnih procesov?	☒	☐
3. Ali so kje pragovi ali druge spremembe v nivoju tal?	☒	☐
4. Ali na tleh ležijo kabli?	☒	☐
5. Ali lahko delavci padejo ali zdrsnejo zaradi neprimerne obutve?	☒	☐
6. Ali vzdržujete čistočo tal?	☐	☒
7. Ali je kje kakšna ovira ali predmet (razen tistih, ki jih ni mogoče premakniti), ki so jih pustili ležati na tleh blizu delovnih območij?	☒	☐
8. Ali so ovire, ki jih ni mogoče premakniti, označene?	☐	☒
9. Ali so vse prometne poti primerno označene?	☐	☒
10. Ali je osvetljenost tal in prometnih poti primerna?	☐	☒

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Bodite previdni pri izbiri tal, predvsem, če je verjetno, da bodo postala mokra ali prašna zaradi delovnega procesa; vzdržujte površino suho.
- Če je potrebno, spolzke površine obravnavajte kemično; z uporabo primernih čistilnih metod.
- Zagotovite redno preverjanje tal in prometnih površin.
- Odstranite luknje, razpoke, obrabljene preproge, itd.; vzdržujte tla in prometne poti čiste.
- Odstranite pragove ali omejite njihovo višino; izboljšajte njihovo vidnost.
- Delavcem dajte na voljo ustrezno obutev.
- Zagotovite, da so tla in prometne poti ustrezno označene.
- Zagotovite ustrezno razsvetljavo tal in prometnih poti.
- Namestite opremo tako, da preprečite, da bi kabli prečkali pot pešcem; uporabite pokrove za kable, da jih bolj varno pritrdite na podlago.
- Na tleh in prometnih poteh uporabite nederseče materiale in take, ki se lahko čistijo.
- Zagotovite pravilno odtekanje tekočine s tal in prometnih površin.

NEVARNOST: PREVOZNA SREDSTVA IN STROJI

Kontrolna lista št. 2

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
1. Ali kdaj uporabljate slabo vzdrževana in okvarjena transportna sredstva?	☒	☐
2. Ali so transportna sredstva in delovna oprema za nakladanje/razkladanje (npr. vozila, dvigala, dvizne platforme) kdaj preobremenjena?	☒	☐
3. Ali so transportne poti brez ovir?	☐	☒
4. Ali je vidljivost na transportnih poteh zmanjšana?	☒	☐
5. Ali transportna sredstva kdaj uporabljajo nepooblaščen osebe?	☒	☐
6. Ali je tovor vedno pravilno in zadostno zavarovan?	☐	☒
7. Ali je voznikovo vidno polje kdaj zmanjšano zaradi obsežnih tovorov?	☒	☐

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Zagotovite, da so transportna sredstva primerna za delo, ki ga je potrebno opraviti.
- Uporabljajte delovno opremo s potrebnimi certifikati/dovoljenji.
- Delovno opremo uporabljajte v skladu z informacijami in navodili proizvajalca.
- Redno izvajajte tehnične preglede delovne opreme.
- Zagotovite, da so transportne poti primerno označene in vzdrževane.
- Zagotovite, da so poti dovolj široke in da na njih ni »mrtvih točk«.
- Zagotovite, da je tovor primerno natovorjen in zavarovan.
- Zagotovite, da so delavci primerno usposobljeni.
- Zagotovite, da so samognana transportna sredstva opremljena z opremo, ki preprečuje nepričakovan zagon.

Kontrolna lista št. 3

PREMIČNI DELI STROJEV

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
1. Ali je na stroju kakšen nevaren premični del (vključno s pomožnimi deli) brez varoval?	☒	☐
2. Ali varovala na stroju zadostno varujejo dlani delavcev, roke ali druge dele telesa pred kontaktom z nevarnimi premičnimi deli stroja?	☐	☒
3. Ali so vsa varovala na stroju dobro zavarovana in jih je težko odstraniti?	☐	☒
4. Ali na premični del stroja lahko pade kakšen predmet?	☒	☐
5. Ali varovala na stroju povzročajo, da je delo na stroju neugodno in težje?	☒	☐
6. Ali lahko stroj naoljimo brez, da bi bilo pri tem potrebno odstraniti varovala?	☐	☒
7. Ali je mogoče odstraniti varovala brez zaustavitve nevarnih mehanizmov?	☒	☐
8. Ali so kje nezavarovana zobata kolesa, zobniki, jermenice, ali vztrajniki?	☒	☐
9. Ali je kje kakšen izpostavljen pogonski trak ali veriga?	☒	☐
10. Ali so kje kakšni izpostavljeni nastavitveni vijaki, zagozde, obročki, itd.?	☒	☐
11. Ali upravljalec z lahkoto doseže kontrolna stikala »VKLJUČENO« ali »IZKLJUČENO«?	☐	☒
12. Ali je en kontrolni mehanizem za več upravljalcev?	☒	☐

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Zagotovite, da stroje upravljajo usposobljeni in pooblašeni delavci.
- Zagotovite, da so vsa potrebna varovala na svojem mestu in da ustrezno delujejo.
- S pomočjo plakatov in znakov delavce opominjajte, da morajo uporabljati varovala.
- Pred zagonom stroja se prepričajte, da so vsa potrebna varovala na svojem mestu.
- Zagotovite, da so območja okoli strojev čista in brez zaprek.
- Zagotovite dovolj prostora in s tem delavcem omogočite neovirano gibanje.
- Priskrbite primerno osebno varovalno opremo.
- Zagotovite ustrezno osvetljenost na strojih in okrog strojev.
- Uvedite jasen sistem opozorilnih informacij in s tem preprečite, da bi pomotoma zagnali stroje s pomankljivostmi.
- Zagotovite, da so stroji redno vzdrževani in da se hibe nemudoma odpravijo.
- Zagotovite, da je na voljo dovolj prostora med premičnimi deli stroja in pritrjenimi deli blizu stroja.

NEVARNOST: ELEKTRIČNE INŠTALACIJE IN OPREMA

Kontrolna lista št. 4

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
1. Ali ste prepričani, da imate varnostne naprave in stikala in da le ta pravilno delujejo?	☐	☒
2. Ali obstaja kakšna poškodba na izolaciji električnih napeljav (npr. zavozljan ali nezavarovan kabel)?	☒	☐
3. Ali obstaja kakšno poškodovano ohišje električnih naprav ali ohišje ni zavarovano proti nepooblaščenemu dostopu?	☒	☐
4. Ali obstaja kakšno ohišje električne naprave brez znaka IEC-60417-5036 (črna strela na rumenem ozadju obrobljeno s črnim trikotnikom)?	☒	☐
5. Ali obstajajo kakšni poškodovani vtikači ali vtikalne doze?	☒	☐
6. Ali obstaja kakšna možnost, da se električna oprema uporablja na neustrezen način?	☒	☐
7. Ali je možno uporabljati vlažno električno opremo ali uporabljati električno opremo z mokrimi rokami ali v vlažni obleki?	☒	☐
8. Ali je možno nevarno delati neposredno v bližini električnih sistemov?	☒	☐
9. Ali so v bližini delovnih območij kakšni deli pod napetostjo?	☒	☐
10. Ali obstajajo kakšni izpostavljeni neozemljeni prevodni deli?	☒	☐
11. Ali obstaja kakšen elektrostatičen naboj (npr. kadar se oskrbujemo z gorivom)?	☒	☐

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Izvedite vizuelni pregled glede okvar preden začnete z delom.
- Zagotovite redne preglede s strani strokovnjakov za elektrotehniko.
- Uporabljajte samo opremo, ki je označena z znakom CE.
- V primeru poškodbe opreme ali okvar: izklopite napajanje in takoj izvlecite vtikač ter prijavite napako.
- Zagotovite, da okvaro popravijo strokovnjaki elektrotehnične stroke.
- Izberite in uporabljajte ustrezen tip opreme.
- Dela izvajajte v skladu z navodili.
- Po popravilih in v rednih intervalih pregledujte električno opremo preden jo boste dali v uporabo.
- Uporabljajte ozemljeno kablovje.

Kontrolna lista št. 5**NEVARNOST: POŽAR****Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?**

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z ●

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
1. Ali uporabljate oksidativne ali eksplozivne snovi, kot so barve, lepila in topila?	●	○
2. Ali skladiščite oksidativne in vnetljive snovi v prezračevanih prostorih?	○	●
3. Ali imate varnostne liste za vse nevarne kemikalije, ki jih uporabljate?	○	●
4. Ali obstajajo kakšni viri vžiga (npr. odprti ogenj, električna oprema, elektrostatičen naboj ali visoka temperatura)?	●	○
5. Ali so območja, kjer obstaja nevarnost požara, ustrezno označena?	○	●
6. Ali so zaposleni, ki uporabljajo gorljive ali vnetljive snovi redno informirani o nevarnih lastnostih teh kemikalij?	○	●
7. Ali obstajajo primerne naprave za gašenje požara?	○	●
8. Ali so naprave za gašenje požara uporabne in redno pregledovane?	○	●
9. Ali so naprave za gašenje požara lahko dostopne?	○	●
10. Ali obstajajo požarni red in načrt reševanja v primeru požara?	○	●
11. Ali so evakuacijske poti označene?	○	●
12. Ali obstajajo požarni alarmi?	○	●
13. Ali izvajate vaje za primer požara?	○	●
14. Ali izvajate usposabljanje s področja požarnega varstva?	○	●

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Primerno skladiščite gorljive in vnetljive snovi (npr. ne prekoračite maksimalne temperature hranjenja).
- Ločujte gorljive in vnetljive snovi.
- Preprečite ali odstranite vire možnega vžiga (vključno s prepovedjo kajenja).
- Zagotovite varnostne liste za vnetljive snovi.
- Ogradite vse nevarna področja.
- Zagotovite, da so pridobljena ustrezna dovoljenja za delo z uporabo odprtega ognja.
- Zagotovite gasilne aparate (izberite jih glede na uporabljene materiale in velikosti delovnega prostora).
- Zagotovite, da je električna oprema redno pregledovana.
- Zagotovite ustrezno izbiro protipožarne opreme.
- Redno pregledujte in servisirajte naprave za gašenje požara.
- Inštalirajte požarno alarmiranje.
- Označite izhode v sili in evakuacijske poti in zagotovite, da so proste.
- Zagotovite ustrezno usposabljanje za zaposlene.
- Izvajajte vaje za primer požara.

PROSTOR ZA BELEŽKE

Kontrolna lista št. 6**NEVARNOST: EKSPLOZIJA****Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?**DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
1. Ali uporabljate kakšno eksplozivno snov?	☒	☐
2. Ali imate varnostni list za eksplozivne kemikalije, ki jih uporabljate?	☐	☒
3. Ali so eksplozivne kemikalije ustrezno označene?	☐	☒
4. Ali eksplozivna mešanica nastaja v delovnem procesu (npr. zrak in plini – vodik ali metan, zrak in hlapi benzena ali acetona, zrak in lesni prah)?	☒	☐
5. Ali obstajajo območja, kjer je tveganje, da pride do eksplozije (npr. prostori v katerih so shranjene barve ali laki, gorljive tekočine ali plini)?	☒	☐
6. Ali obstajajo območja, kjer obstaja tveganje, da pride do eksplozije kot rezultat onesnaženja z gorljivimi snovmi, povečane temperature, ali prekomerne količine shranjenih proizvodov?	☒	☐
7. Ali so plinske napeljave zaprte in redno pregledovane?	☐	☒
8. Ali je električna oprema, ki jo uporabljate v eksplozivnih območjih, ustrezno izbrana?	☐	☒
9. Ali obstajajo viri ognja v eksplozivnih območjih?	☒	☐
10. Ali obstajajo v eksplozivnih območjih viri visoke temperature?	☒	☐
11. Ali obstaja v eksplozivnih območjih elektrostatično polje?	☒	☐
12. Ali obstaja prezračevalni sistem in je redno pregledovan?	☐	☒
13. Ali so območja, kjer je nevarnost eksplozije, označena?	☐	☒
14. Ali stalno kontrolirate koncentracijo eksplozivnih snovi v eksplozivnih območjih?	☐	☒
15. Ali redno pregledujete kontrolne naprave?	☐	☒
16. Ali so zaposleni, ki uporabljajo eksplozivne snovi ali pripravke, redno informirani glede nevarnih lastnosti teh kemikalij?	☐	☒

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Uporabljajte prezračevanje in kontrolirajte koncentracije.
- Zagotovite varnostne liste za eksplozivne kemične snovi.
- Preprečite ali odstranite vire vžiga.
- Snovi, ki lahko tvorijo eksplozivne mešanice z zrakom, hranite ločeno od odprtega ognja, električne opreme, isker, itd.
- Imejte minimalno potrebne zaloge snovi.
- Upoštevajte navodila, da določenih snovi ne hranite skupaj.
- Ne vračajte snovi, ki ste jih vzeli iz originalne embalaže nazaj vanjo.
- Eksplozijsko nevarna območja ogradite.
- Eksplozijsko nevarna območja označite.
- Zagotovite, da so pridobljena ustrezna dovoljenja za delo z odprtim ognjem.
- Označite izhode v sili in evakuacijske poti in zagotovite, da so proste.
- Zagotovite ustrezno usposabljanje za zaposlene.
- Izvajajte vaje za primer požara.

PROSTOR ZA BELEŽKE

Kontrolna lista št. 7**NEVARNOST: KEMIČNE SNOVI****Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?**

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

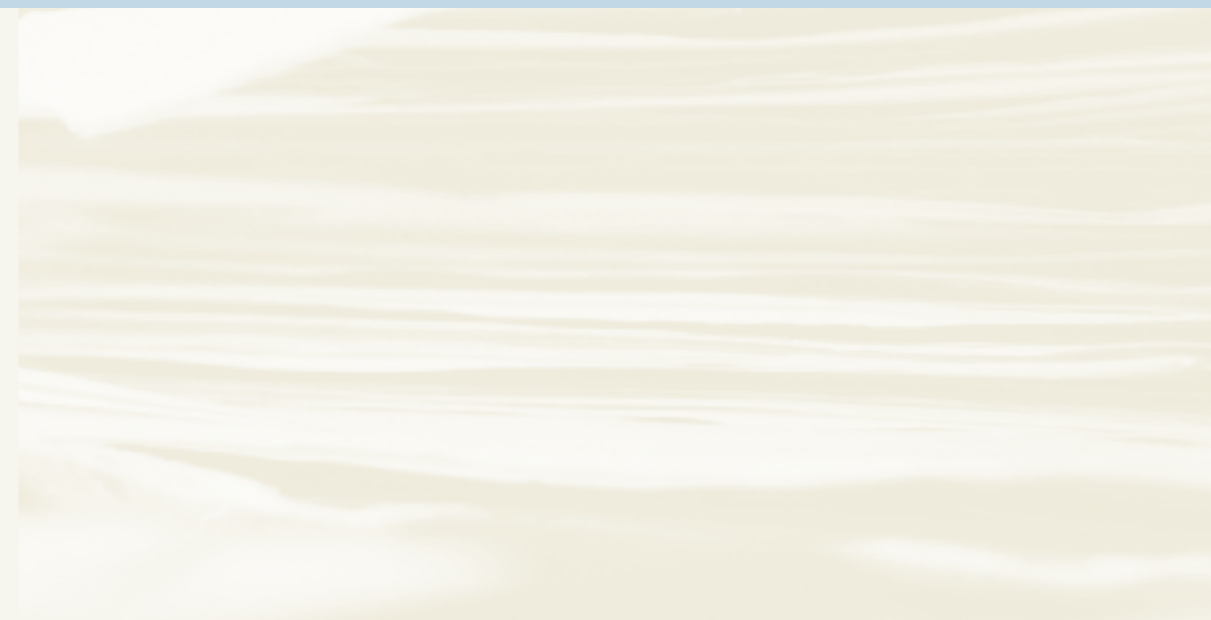
Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
1. Ali uporabljate nevarne kemične snovi (klasificirane kot zelo strupene, strupene, škodljive, jedke, dražljive, senzibilizirajoče, rakotvorne, mutagene, strupene za razmnoževanje, eksplozivne, oksidativne, zelo lahko vnetljive, lahko vnetljive ali vnetljive)?	☒	☐
2. Ali imate varnostne liste za nevarne kemikalije, ki jih uporabljate?	☐	☒
3. Ali so vse nevarne kemikalije ustrezno označene?	☐	☒
4. Ali se z vsemi nevarnimi kemikalijami ustrezno ravna?	☐	☒
5. Ali so zaposleni, ki uporabljajo nevarne kemikalije ali pripravke, redno informirani glede nevarnih lastnosti teh kemikalij?	☐	☒
6. Ali prihajajo mladi delavci ali noseče delavke v stik z rakotvornimi ali mutagenimi snovmi?	☒	☐
7. Ali zagotavljate meritve koncentracij (v zraku na delovnem mestu) za snovi za katere so predpisane mejne vrednosti?	☐	☒
8. Ali so koncentracije kemičnih snovi na delovnih mestih pod mejnimi vrednostmi?	☐	☒
9. Ali zagotavljate kolektivno varovalno opremo (splošni in lokalni prezračevalni sistem) za vsa delovna mesta, kjer se uporabljajo kemikalije?	☐	☒
10. Ali redno pregledujete prezračevalni sistem?	☐	☒
11. Ali za delavce, ki uporabljajo kemikalije, zagotavljate osebno varovalno opremo (rokavice, varovalna očala ali varovalo za obraz)?	☐	☒
12. Ali delavcem, ki so izpostavljeni nevarnim kemičnim snovem ali pripravkom, zagotavljate redne zdravstvene preglede?	☐	☒
13. Ali so delavci, izpostavljeni rakotvornim snovem, pod posebnim zdravniškim nadzorom?	☐	☒
14. Ali so vsi delavci ustrezno usposobljeni glede ravnanja z nevarnimi kemičnimi snovmi ali pripravki?	☐	☒

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Zamenjajte zelo strupene kemikalije z manj strupenimi.
- Če je mogoče, odstranite rakotvorne in mutagene snovi.
- Uporabljajte avtomatske sisteme pri uporabi nevarnih kemičnih snovi.
- Zagotovite varnostne liste za vse nevarne kemične snovi.
- Zagotovite, da so vse nevarne kemikalije ustrezno označene.
- Zagotovite, da se z nevarnimi kemičnimi snovmi primerno rokuje.
- Ločite vnetljive in gorljive nevarne kemične snovi od ostalih.
- Zagotovite, da se izvajajo meritve in monitoring koncentracij nevarnih kemičnih snovi.
- Namestite ustrezno kolektivno varnostno opremo.
- Zagotovite, da so delavci opremljeni z osebno varovalno opremo.
- Vsa delovna mesta na katerih koncentracija nevarnih kemičnih snovi presega mejne vrednosti, opremite z lokalnim odsesovalnim sistemom (odsosovalni sistem za npr. brizganje, barvanje ali pleskanje).
- Redno izvajajte preglede opreme, ki se uporablja pri delu s kemikalijami.
- Redno kontrolirajte in čistite odsesovalne ventilacijske sisteme in tako vzdržujte njihovo maksimalno učinkovitost.
- Zagotovite redne zdravstvene preglede delavcev, ki so izpostavljeni nevarnim kemičnim snovem, še posebno to velja za rakotvorne in mutagene snovi.
- Delavce redno usposablajte o tveganjih zaradi izpostavljenosti nevarnim kemičnim snovem in o varnem delu z njimi.

PROSTOR ZA BELEŽKE

Kontrolna lista št. 8

NEVARNOST: HRUP

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z ●

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
1. Ali je lahko visoka raven hrupa posledica delovnih procesov (npr. udarjanje kovine ob kovino, motorji, itd.)?	☒	☐
2. Ali je lahko visoka raven hrupa posledica hrupa, ki prihaja iz okolja v stavbo?	☒	☐
3. Ali lahko hrup zakrije alarmne signale?	☒	☐
4. Ali je hrup tako glasen, da morate povzdigniti glas, da lahko govorite s sodelavci na delovnem mestu?	☒	☐
5. Ali po zapustitvi delovnega mesta nenamerno povzdignete svoj glas, ko govorite z ljudmi?	☒	☐

DA NE

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Ugotovite izpostavljenost delavcev; preverjajte skladnost s predpisanimi mejnimi vrednostmi.
- Vpeljite tehnične ukrepe, ki lahko zmanjšajo emisijo hrupa (npr. izolacija strojev, ki vibrirajo ali deli z njihove okolice, namestite dušilce na izpuhe zraka, itd.).
- Vire hrupa namestite bolj daleč stran od delavcev.
- Omejite čas zadrževanja na hrupnih območjih.
- Namestite ograde okrog strojev, da bi zmanjšali emisije hrupa v prostor.
- Namestite prepreke ali zaslone in s tem ovirajte direktno pot zvoka.
- Določite območja, kjer je potrebno varovanje sluha in jih označite z znaki za obvezno nošenje opreme za varovanje sluha.
- Zagotovite primerno varovanje sluha (s posvetovanjem z zaposlenimi ali njihovimi predstavniki).
- Zagotovite, da se oprema za varovanje sluha uporablja.
- Zagotovite, da oprema za varovanje sluha učinkovito deluje in da je ustrezno vzdrževana.
- Zagotovite informacije, navodila in usposabljanje.
- Zagotovite redne zdravstvene preglede za vse delavce, ki so izpostavljeni visokim ravnam hrupa.

NEVARNOST: VIBRACIJE

Kontrolna lista št. 9

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z ●

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
1. Ali se opravljajo dela (pogosto ali tekom daljšega obdobja) pri katerih je mogoče med sedenjem ali v stoječem položaju zaznati vibracije?	☒	☐
2. Ali se opravljajo dela (pogosto ali tekom daljšega obdobja) pri katerih se uporabljajo ročna električna orodja in oprema, ki povzročata vibracije?	☒	☐

DA NE

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Ugotovite osebno izpostavljenost delavcev vibracijam; kontrolirajte skladnost z mejnimi vrednostmi, ki so določene s predpisi.
- Izolirajte delovno mesto (stole, tla) pred vibracijami.
- Izogibajte se opremi in orodjem, ki povzročajo vibracije.
- Zmanjšajte čas dela z opremo, ki povzročata vibracije.
- Uporabljajte ustrezna orodja (protivibracijskimi ročaji) in zagotovite, da so ustrezno vzdrževana.
- Upoštevajte navodila za uporabo opreme in orodij.
- Zagotovite ustrezna usposabljanje in informacije.
- Zagotovite varovalne rokavice in s tem zagotovite varovanje pred vibracijami dlan-roka.
- Zagotovite, da se uporabljajo in ustrezno vzdržujejo varovalne rokavice.
- Na delu vzdržujte toploto, predvsem tople roke; izvajajte vaje za roke.
- Zagotovite varovalna oblačila, ki so potrebna, da delavci ostajajo topli in suhi.
- Zagotovite redne zdravniške preglede.

Kontrolna lista št. 10**NEVARNOST: RAZSVETLJAVA****Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?**

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z ●

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
1. Ali je razsvetljava na delovnem mestu zadostna za učinkovito in natančno opravljanje dela?	☐	☒
2. Ali so na delovnih območjih opazne sence, ki lahko vplivajo na učinkovitost in natančnost pri delu?	☒	☐
3. Ali je razsvetljava na prometnih območjih, hodnikih, stopnicah, skladiščih, itd. zadostna, da omogoča varno premikanje in da se opazi vsako zapreko (kot so luknje v tleh, predmeti, ki ležijo na tleh, stopnice, spolzka tla ali luže, robovi ploščadi itd.)?	☐	☒
4. Ali lahko delavci zaradi virov/površin svetlobe slabše vidijo predmete?	☒	☐
5. Ali obstajajo kakšne pritožbe delavcev v zvezi s slabo vidljivostjo, bleščanjem ali neustrezno razsvetljavo na delovnem mestu?	☒	☐
6. Ali obstaja prekomeren kontrast v vidnem polju, ki ima lahko za posledico utrujenost ali stalno prilagajanje oči?	☒	☐
7. Ali v delovnem območju obstajajo odsevi (direktni odsevi bleščečih, sijočih ali gladkih površin), ki spreminjajo vidljivost pri opravljanju delovnih nalog?	☒	☐
8. Ali obstajajo velike spremembe v razsvetljavi prostora na delovnih območjih, ki lahko pripeljejo do obremenitev oči?	☒	☐
9. Ali so prikazane barve predmetov in kože pri obstoječi umetni razsvetljavi v delovnem okolju naravne?	☐	☒
10. Ali so varnostne barve pod obstoječo umetno razsvetljavo razpoznavne?	☐	☒
11. Ali je utripanje svetlobe vidno?	☒	☐
12. Ali pod obstoječo umetno razsvetljavo, med običajnim delom, izgledajo rotirajoči stroji kot stoječi (ali obstaja stroboskopski efekt)?	☒	☐

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Zagotovite periodične meritve osvetljenosti in njene enakomernosti na delovnih območjih in okolici delovnih mest.
- Zagotovite periodične meritve osvetljenosti in njene enakomernosti na prometnih območjih, hodnikih, stopnicah itd.
- Zagotovite usklajenost s programom vzdrževanja, ki ga je pripravil načrtovalec razsvetljave, vključno s: pogostostjo zamenjave svetilk ter intervali in metodami čiščenja.
- Zagotovite usklajenost s principi načrtovanja razsvetljave kot so: razporeditev delovnega mesta, vrsta in specifikacije svetilk (moč, barva svetlobe in faktor razpoznavne barve), zgladitev površine (odbojni koeficient, barva, mat ali sijaj).
- Uporabljajte dodatno lokalno ali lokalizirano razsvetljavo na delovnih mestih, kjer so potrebne visoke ravni osvetljenosti.
- Uporabljajte več indirektno in lokalne razsvetljave in s tem odstranite sence z delovnih območij.
- Izogibajte se bleščečih površin na delovnih mestih (mize, drugo pohištvo itd.).
- Izogibajte se migotanju in stroboskopskemu efektu.
- Periodično uporabljajte kontrolno listo ali se pogovorite z delavci, ki imajo probleme z razsvetljavo.

PROSTOR ZA BELEŽKE

Kontrolna lista št.11**NEVARNOST: STRES PRI DELU****Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?**

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z ●

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE**ZAHTEVE DELA**

	DA	NE
Ali zaposleni navadno ali občasno delajo pod velikim pritiskom (hiter ritem dela, kratki roki)?	●	○
Ali imajo zaposleni navadno ali občasno dolg delovnik?	●	○
Ali je količina dela navadno ali občasno zelo velika?	●	○
Ali obstaja ravnovesje med fizičnimi in psihičnimi zahtevami dela in sposobnostmi delavca?	○	●
Ali je delo enolično?	●	○
Ali obstajajo fizična tveganja (hrup, temperature, kemikalije, ipd.)?	●	○
Ali delavci jasno poznajo svoje obveznosti?	○	●
Ali dobijo delavci nasprotujoče si zahteve?	●	○
Ali so delavci pri opravljanju svojega dela ločeni od drugih?	●	○

NADZOR DELA

	DA	NE
Ali lahko delavci vplivajo na metode, ki jih uporabljajo pri svojem delu?	○	●
Ali imajo delavci vpliv na vsebino svojega dela?	○	●
Ali imajo delavci možnost, da načrtujejo svoje delo, sprejemajo odločitve in prevzemajo odgovornost?	○	●
Ali je delo razdrobljeno v toliko nalog, da imajo delavci le še malo občutka o pripadnosti končnega izdelka?	●	○
Ali je urnik izmen načrtovan vnaprej?	○	●
Ali je urnik izmen izdelan po posvetu z delavci?	○	●
Ali je delovni čas negibljiv?	●	○

DRUŽBENO OKOLJE

	DA	NE
Ali so družbene razmere na delovnem mestu slabe?	●	○
Ali je sodelovanje med različnimi skupinami delavcev (npr. med različnimi oddelki) nezadostno?	●	○
Ali obstajajo medosebni spori ali spori med skupinami delavcev?	●	○
Ali ostajajo z delom povezana vprašanja in težave med delavci in vodilnimi nerešene?	●	○
Ali delavci močno tekmujejo drug z drugim?	●	○
Ali se pojavijo primeri ustrahovanja in nadlegovanja?	●	○
Ali obstaja za delavce tveganje, da bi bili izpostavljeni nasilju s strani javnosti (ustne žaljivke, grožnje ali fizični napadi)?	●	○

VPRAŠANJE**PODPORA**

	DA	NE
Ali imajo delavci podporo svojih vodij in sodelavcev?	○	●
Ali delavci prejmejo tako pozitivno kot negativno povratno informacijo o svojem delu?	○	●
Ali se delavcem prizna, da so delo dobro opravili in so zanj nagrajeni?	○	●
Ali je poskrbljeno, da novi delavci dobijo primerno usposabljanje o delu in nadzor?	○	●
Ali imajo delavci podporo, kadar so načrtovane spremembe, ali kadar prihodnost podjetja ni jasna ipd, da bi bili čimmanj zaskrbljeni in zmedeni?	○	●

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja**ZAHTEVE DELA**

- Zagotavljanje zadostnih razpoložljivih virov, tako na splošno kot ob delovnih konicah.
- Organiziranje delovnih postopkov tako, da se prehidim delovnim obremenitvam ali ozkim grlom izogne, kolikor je le mogoče.
- Vnaprejšnje opozarjanje o proizvodnih načrtih in predvidenih obdobjih s hujšo delovno obremenitvijo.
- Spremljanje delovne obremenitve in sistematsko preverjanje, kako ljudje fizično in psihično zmorejo, kadar je delovna obremenitev zelo velika.
- Obdržati nadure v najmanjši možni meri in se sporazumeti o oblikah nadomestila po koncu obdobj z najhujšo delovno obremenitvijo.
- Zagotavljanje, da so delavci dovolj usposobljeni za opravljanje svojega dela.
- Zagotavljanje ravnovesja med sposobnostmi delavca in zahtevami dela ter zagotavljanje, da niso delavci ne preveč ne premalo obremenjeni.
- Zagotavljanje sistematskega usposabljanja in podpore delavcem, s čimer se omogoči izpolnjevanje njihovih nalog.
- Spodbujanje delavcev, da stalno razvijajo svoje sposobnosti.
- Razširjanje obsega nalog, da se poveča raznolikost dela. Uvajanje krožne sheme dela ali delovnih nalog.
- Zagotavljanje, da se tveganja na delovnem mestu ocenijo in preprečijo.
- Jasno in razločno opredeliti vloge, funkcije in odgovornosti delavca.
- Organiziranje dela na način, ki omogoča zaposlenim, da delajo z vsaj enim sodelavcem. Omogočanje medsebojnih stikov med delavci na delovnem mestu in izven njega, na primer dajanje na voljo neformalnega prostora za sestanke, organiziranje družabnih dogodkov.

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

NADZOR DELA

- Posvetovanje z zaposlenimi in njihovimi predstavniki o organizaciji, vsebini in količini dela.
- Poverjanje odgovornosti in reševanja problemov zaposlenim, zaupanje v veščine in sposobnosti delavcev.
- Spremljanje zadovoljstva delavcev z delom.
- Povečati občutek delavcev, da jim delo pripada, na primer s poudarjanjem „širšega vidika“ njihovega dela, tako da sta njihov vpliv in prispevek h končnemu izdelku ali storitvi bolj opazna in izpostavljena.
- Vnaprejšnje načrtovanje in obveščanje delavcev o urnikih izmen.
- Posvetovanje z delavci o urnikih izmen in po možnosti prilagajanje delovnega časa potrebam delavcev. Prepuščanje delavcem nekaj nadzora nad načrtovanjem njihovih lastnih izmen.
- Uvajanje gibljivega delovnega časa in družinam prijaznih ukrepov.

DRUŽBENO OKOLJE

- Razvoj in izvajanje ukrepov za razreševanje sporov na delovnem mestu.
- Sklicevanje sestankov in razpravljanje o obstoječih problemih med delavci. Spodbujanje delavcev, da sami opredelijo izvor težav in poiščejo rešitev.
- Zagotavljanje, da se skupine ali posamezniki pobotajo na pravi način.
- Zagotavljanje usposabljanja, kako ravnati v primeru medosebnih sporov. Zlasti pomembno je zagotoviti, da imajo vodje potrebne sposobnosti za vodenje ljudi in da so za to primerno usposobljeni.
- Spodbujanje kulture spoštovanja.
- Zagotavljanje, da so ranljivejši delavci (mladi na primer) zaščiteni, da imajo na primer podporo mentorja ali nadzornika.
- Razvoj in izvajanje proti-ustrahovalnih politik.
- Oblikovanje delovnih mest na način, ki ščiti delavce pred nasiljem (npr. posebne pregrade, sistemi za nadzor).
- Izogibanje samotnemu delu.
- Imeti izdelano politiko o tem, kako se spopadati z nasiljem do delavcev, ki naj bo na vidnem mestu dostopna javnosti (z navedbo, da nasilje ne bo dopuščeno in kako bo organizacija ravnala v primeru napada na osebje).
- Imeti učinkovit komunikacijski sistem, da so informacije o incidentih in možnih nasilnih dogodkih posredovane dalje.
- Usposabljanje delavcev o tem kaj storiti, če pride do nasilja (prepoznavanje, razširjanje, pridobitev pomoči, sporočanje itd.).

PODPORA

- Usposabljanje vodij glede podajanja konstruktivnih povratnih informacij, pohval in podpore svojim podrejenim.
- Uvajanje posebnega usposabljanja o delu za nove zaposlene ob pomoči izkušenega osebja, ki naj poučuje, nadzoruje in spremlja nove sodelavce.
- Odprto in jasno posredovanje zaposlenim in njihovim predstavnikom informacij o vseh načrtovanih spremembah (tudi kadar gre za odvečno delovno silo) in sicer pred, med in po teh spremembah.
- Dati zaposlenim priložnost razpravljati o spremembah in vplivati nanje.
- Ponuditi odvečnim delavcem posebno usposabljanje in strokovno svetovanje glede njihove nadaljnje službene poti.

PROSTOR ZA BELEŽKE ▶

POGLAVJE IV: IDENTIFIKACIJA NEVARNOSTI IN DOLOČITEV PREVENTIVNIH UKREPOV – ZA SPECIFIČNE DEJAVNOSTI

Kontrolna lista: Pisarniško delo

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE	DA	NE
DELOVNO OKOLJE		
Ali so tla primerna (brez lukenj in zaprek)?	☐	☒
Ali je mikroklima primerna (temperatura, sončno sevanje, vlažnost, gibanje zraka, itd., glede na nacionalne predpise, svetovanje strokovnjakov ali uslužbencev)?	☐	☒
Ali je velikost sobe ustrezna glede na število zaposlenih, ki delajo v njej (glede na nacionalno zakonodajo)?	☐	☒
Ali je v sobi naravna svetloba?	☐	☒
V primeru, da delate z slikovnimi zasloni, ali so okna opremljena z žaluzijami ali zavesami, ki lahko preprečijo (ali minimizirajo) padanje svetlobe na slikovni zaslon?	☐	☒
Ali svetlobni viri, okna in vrata, zloženo pohištvo ali stene povzročajo odboje na zaslonski opremi?	☒	☐
Ali hrup moti zbranost in govorno komunikacijo?	☒	☐
Ali žice in kabli ovirajo zaposlene pri njihovem prostem gibanju ali predstavljajo nevarnost padca?	☒	☐
Ali imajo zaposleni dovolj prostora, da spreminjajo svoj položaj?	☐	☒
Ali se stavbo ustrezno čisti in vzdržuje?	☐	☒
Ali je oprema za prvo pomoč na voljo (in osebje usposobljeno, da jo uporablja)?	☐	☒
Ali so evakuacijske poti in izhodi v sili ustrezno označeni in prosti?	☐	☒
SLIKOVNI ZASLONI IN OSEBNI RAČUNALNIKI		
Ali je slika na zaslonu razločna, razločno oblikovana ter primerne velikosti s primernimi razmaki med vrsticami?	☐	☒
Ali je slika na zaslonu brez tresljajev (brez migotanja popačenja)?	☐	☒
Ali lahko svetlost in kontrast med znaki in ozadjem uporabnik enostavno nastavi?	☐	☒
Ali se zaslon lahko premakne v skladu z željami uporabnika (obrniti, nagniti, itd.) in fiksirati v željeni poziciji?	☐	☒
Ali glavna in lokalna razsvetljava zagotavlja zadovoljivo svetlost in kontrast med zaslonom in ozadjem zaslona?	☐	☒
Ali je razdalja med očmi in zaslonom med večja od 500 mm?	☐	☒
Ali je zaslon brez odsevov, ki bi zmanjševali in motili čitljivost znakov?	☐	☒
Ali je tipkovnica ločena od monitorja in dovoljuje udobno namestitev telesa, rok in dlani?	☐	☒
Ali je prostor pred tipkovnico in miško zadosten, za podporo uporabnikovega zapestja?	☐	☒
Ali sta tipkovnica in miška blizu skupaj? Ali sta na isti ravni?	☐	☒
Ali je površina tipkovnica motna, da se prepreči odsev?	☐	☒
Ali so simboli na tipkah lahko razpoznavni? Ali jih je lahko dobro brati s pravilne delovne pozicije?	☐	☒

VPRAŠANJE

OPREMA NA DELOVNEM MESTU

	DA	NE
Ali je stol stabilen in ali zagotavlja prosto gibanje in udoben položaj telesa?	☐	☒
Ali je možno nastavljanje višine stola?	☐	☒
Ali je možno nastavljanje višine naslonjala?	☐	☒
Ali je podpora za roko na voljo, če je potrebna?	☐	☒
Ali je podpora za nogo na voljo, če je potrebna?	☐	☒
Ali se najpogosteje uporabljena oprema in drugi predmeti na delovnem mestu lahko dosežejo brez, da bi obrnili glavo in telo?	☐	☒
Ali višina mize zagotavlja mobilnost nog in stegen?	☐	☒
Ali držalo za liste nastavljlivo; ali se lahko fiksira v položaju, ki zagotavlja udobno branje za uporabnika?	☐	☒

ERGONOMIJA PROGRAMSKE OPREME

Ali programska oprema ustreza namenu delovnih nalog?	☐	☒
Ali se programska oprema lahko prilagodi stopnji začetnika?	☐	☒
Ali programska oprema opremljena s pomočjo v materinem jeziku?	☐	☒
Ali programska oprema podaja informacije v obliki, ki je prilagojena uporabniku?	☐	☒
Ali ima zaposleni podporo v primeru, ko ima probleme s programsko opremo?	☐	☒

ORGANIZACIJA DELA

Ali je mogoče, v primeru stalnega dela pred zaslonom, narediti vmes odmore ali spremeniti vrsto dela?	☐	☒
Ali je resnična dolžina dela pred zaslonom manj kot polovico polnega delovnega časa?	☐	☒
Ali imajo zaposleni različne naloge?	☐	☒
Ali imajo zaposleni vpliv na vrstni red opravljanja nalog?	☐	☒
Ali zaposleni čutijo pretiran pritisk glede doseganja delovnih ciljev ali rokov?	☒	☐
Ali delodajalec zagotavlja ustrezne informacije, usposabljanje in posvetovanje v zvezi s podjetjem, izboljševanjem delovnih mest z uporabo računalnika?	☐	☒

NEVARNOST ZA ZDRAVJE

Ali posvečate pozornost pritožbam zaposlenih glede problemov z vidom?	☐	☒
Ali sistematično pregledujete vid zaposlenih (kot predpisuje nacionalna zakonodaja)?	☐	☒
Če se pri okuliščni preiskavi ugotovi, da očala ali kontaktne leče, ki jih zaposleni uporablja, niso primerne za delo s slikovnim zaslonom, ali delavcu zagotovite očala, ki jih potrebuje za dober vid?	☐	☒
Če se zaposleni pritožujejo nad kostnomošičnimi bolečinami (vrat, križ, ramena, noge), ali izvedete ergonomske ocene?	☐	☒

Kontrolna lista: Gradbeništvo

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

DELOVNO OKOLJE

- Redno izvajajte ocenjevanje tveganja.
- Posvetujte se z osebjem o ustreznih spremembah v delovnem okolju.
- Merite in nadzirajte parametre okolja.
- Pri načrtovanju (ali prenovi) delovnih mest vključite strokovnjake.

SLIKOVNI ZASLONI

- Zagotovite, da se uporablja primerna oprema za vsako vrsto delovne aktivnosti.
- Pri načrtovanju (ali prenovi) delovnih mest imejte v mislih tudi ergonomijo.

OPREMA NA DELOVNEM MESTU

- Redno vzdržujte opremo.
- Preuredite delovno območje (ergonomski poseg).

VZAJEMNO DELOVANJE OSEBA-RAČUNALNIK (ERGONOMIJA PROGRAMSKE OPREME)

- Usposablajte zaposlene, ki uporabljajo programsko opremo.
- Uporabite rezultate tehničnega razvoja (posodobitve in nadgradnje programske opreme).

ORGANIZACIJA DELA

- Zaposlenim zagotovite ustrezna navodila s področja varnosti in zdravja pri delu.
- Kontinuirano ocenjujte učinkovitost preventivnih ukrepov.
- Z zaposlenimi se posvetujte glede organizacije dela.
- Nadzorujte vpliv na zdravje delovnih ur in časovnih razporedov.

NEVARNOSTI ZA ZDRAVJE

- Izboljšajte funkcionalnost ergonomije opreme na delovnem mestu, predvsem prostorska razmerja miza-zaslon-stol.
- Izboljšajte razsvetljavo, odstranite odseve in bleščanje na slikovnih zaslonih.
- Sistematično nadzorujte zdravje zaposlenih (predvsem probleme z vidom in kostnomišične probleme).

PROSTOR ZA BELEŽKE ▶

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z ●

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
Ali lahko delavci varno pridejo do mesta dela?	☐	☒
Ali je gradbišče ograjeno, da nepooblaščen osebe ne morejo priti na gradbišče?	☐	☒
Ali so uvedeni ukrepi za varovanje ostalih oseb, ki ne delajo na gradbišču (kot so osebe, ki hodijo ob gradbišču)?	☐	☒
Ali so prometne poti proste in vodijo do varnega območja po najkrajši poti?	☐	☒
Ali so vozila opremljena z zvočno signalizacijo, ki se v primeru vzratne vožnje avtomatsko vključi?	☐	☒
Ali je gradbišče urejeno?	☐	☒
Ali je gradbišče dobro osvetljeno?	☐	☒
Ali so nameščeni ustrezni varnostni znaki (npr. prometne poti, pooblaščen osebe itd.)?	☐	☒
Ali so prostori za delavce zadovoljivi (garderobe, umivalnice, itd.)?	☐	☒
Ali imajo delavci na voljo prostore, kjer se lahko prehranjujejo (npr. jedilnice)?	☐	☒
Ali so zagotovljeni prostori za prvo pomoč?	☐	☒
Ali so bili delavci usposobljeni za pravilno premeščanje bremen?	☐	☒
Ali je na voljo oprema za dvigovanje težkih bremen?	☐	☒
Ali so identificirani obstoječe električni vodi (podzemni ali nadzemni)?	☐	☒
Ali imate varnostne ukrepe za dela na območjih, kjer poteka delo z električnimi vodi pod napetostjo?	☐	☒
Ali so izvedeni varnostni ukrepi, da bi zagotovili da sta električni sistem in oprema vzdrževana in redno kontrolirana s strani ustrezno strokovno usposobljene osebe?	☐	☒
Ali delovne odre postavljajo, spremenjajo in odstranjujejo ustrezno usposobljene osebe?	☐	☒
Ali delavci delovne odre redno kontrolirajo?	☐	☒
Ali delavci uporabljajo mobilne lestve samo za kratkotrajno, lahko delo in kadar ni druge možnosti?	☐	☒
Ali delavci poznajo kakšen je najvarnejši način postavitve in uporabe mobilne lestve?	☐	☒
Ali je širina delovnega območja na delovnem odru vedno večja kot je predpisan minimum (60 cm)?	☐	☒
Ali so bila dvigala ustrezno nameščena in pregledana s strani ustrezno usposobljene osebe?	☐	☒
Ali delavci uporabljajo ustrezna varovala ali varnostne pasove pri delu na višini?	☐	☒
Ali obstajajo varnostni ukrepi za preprečitev padcev delavcev in predmetov?	☐	☒
Ali vsi delavci na gradbišču uporabljajo ustrezno osebno varovalno opremo (npr. obutev, čelado)?	☐	☒
Ali so izvedeni ustrezni varnostni ukrepi, da se prepreči ali zmanjša izpostavljenost prahu (npr. lesni, cementni in silikatni)?	☐	☒

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z ●

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

Ali so izvedeni ustrezni varnostni ukrepi za preprečevanje ali zmanjšanje izpostavljenosti hrupu in vibracijam?

Ali so stroji in delovna oprema vzdrževana v dobrem stanju?

Ali varnostne naprave strojev (npr. zvočni signali, varovala) delujejo?

Ali je pri kopanju uporabljena varovalna oprema za preprečitev zrušitve zemeljske plasti?

Ali so upravljavci vozil in gradbene mehanizacije ustrezno usposobljeni?

Ali vsi zaposleni dobivajo informacije o potencialnih tveganjih in uvedenih varnostnih ukrepih v jeziku, ki ga razumejo in na način, ki je za njih primeren?

	DA	NE
Ali so izvedeni ustrezni varnostni ukrepi za preprečevanje ali zmanjšanje izpostavljenosti hrupu in vibracijam?	☐	☒
Ali so stroji in delovna oprema vzdrževana v dobrem stanju?	☐	☒
Ali varnostne naprave strojev (npr. zvočni signali, varovala) delujejo?	☐	☒
Ali je pri kopanju uporabljena varovalna oprema za preprečitev zrušitve zemeljske plasti?	☐	☒
Ali so upravljavci vozil in gradbene mehanizacije ustrezno usposobljeni?	☐	☒
Ali vsi zaposleni dobivajo informacije o potencialnih tveganjih in uvedenih varnostnih ukrepih v jeziku, ki ga razumejo in na način, ki je za njih primeren?	☐	☒

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

FAZA PRIPRAVE PROJEKTA

- Zagotovite, da so v vseh fazah načrtovanja in priprave projekta upoštevana temeljna načela varnosti in zdravja pri delu.
- Odstranite tveganja padcev tako, da priskrbite ustrezne lestve, ki bodo uporabljane pod primernim kotom in ki bodo varovana proti zdrsu oziroma prevrnitvi.
- Načrtujte in vzpostavite dostopne poti do streh.
- Zagotovite, da so vse naprave in pripomočki za dvigovanje in prenašanje, vključno s sestavnimi deli, dodatki, sidri in podporniki ustrezno načrtovani in sestavljeni ter dovolj trdni glede na namembnost, pravilno nameščeni in uporabljeni, vzdrževani v dobrem delovnem stanju, pregledani in redno preizkušani ter kontrolirani v skladu z veljavnimi predpisi, upravljati jih smejo le ustrezno usposobljeni delavci.
- Priskrbite dovolj in primerno razsvetlavo na vseh delovnih mestih, stopnicah in vseh drugih mestih na gradbišču, na katera lahko zaidejo delavci.
- Vse aktivnosti pri rušenju načrtujte in izvedite pod nadzorom strokovne osebe.
- Organizirajte ustrezen odvoz odpadnega materiala z gradbišča.
- Vzdrževanje ali rušitev zgradb: potrebno je sprejeti ustrezne varnostne ukrepe v primeru dela z azbestom.
- Zagotovite primerno število sanitarnih prostorov in umivalnic, jedilnic in prostorov za zadrževanje delavcev med prekinitvami dela zaradi spremenljivega vremena.

ORGANIZACIJSKA FAZA

- Spremenite razpored dela, da bi zmanjšali tveganja, če se pokaže potreba.
- Delo organizirajte tako, da se dela, pri katerih se uporabljajo podobni varovalni ukrepi, izvajajo istočasno, da bi lahko uporabili kolektivne ukrepe.
- Prepričajte se, da so vsi zaposleni, vključno s tistimi, ki ne razumejo nacionalnega jezika, seznanjeni s potencialnimi tveganji na gradbišču, z vpeljanimi varnostnimi ukrepi in njihovimi dolžnostmi glede varnosti in zdravja pri delu.
- Delavcem zagotovite potrebno OVO (čelade, rokavice, varnostne čevlje).
- Zagotovite, da je na gradbišču na razpolago oprema za nudenje prve pomoči.

FAZA IZVAJANJA PROJEKTA

- Imenujte enega ali več koordinatorjev za varnost in zdravje pri delu.
- Pred vsakim začetkom del na gradbišču kontrolirajte stanje delovnih odrov.
- Nikoli ne razstavite posamezne dele delovnega odra preden niso končana vsa dela.
- Zagotovite, da je širina delovnega območja na delovnem odru vedno večja od predpisanih 60 cm.
- Nikoli ne plezajte na delovni oder, vedno uporabite ustrezno lestev.
- Zagotovite, da so prenosne naslonske (enokrake) lestve postavljene pod ustreznim kotom, vrh lestve pa mora biti najmanj 1 m nad mestom naslanjanja.
- Zagotovite, da so klini lestve iz nedrsečega materiala in da so brez zaprek.
- Nikoli ne uporabljajte prenosnih naslonskih lestev daljših od 8 m.
- Ko se vzpenjate ali spuščate po premični lestvi vedno pazite, da se držite z obema rokama. Orodja vedno nosite obešena na pasu ter uporabite opremo za dvigovanje materiala.
- Medtem, ko delate na premični lestvi, nikoli ne nagibajte telesa na strani.
- Nikoli ne delajte na strehah v slabih vremenskih razmerah.
- Uporabljajte varovala kadar delate na višini, vključno z delom na strehi.
- Nikoli ne hodite po površini iz krhkega materiala.
- Dnevno preverjajte glavno električno stikalo na gradbišču, ter vse električne kable, ki so pod napetostjo in so nad, pod ali na gradbišču. Nikoli se ne lotite dela preden strokovno usposobljen delavec elektrotehnične stroke ne izvede tega pregleda.
- Strupene in nevarne snovi ter eksplozive dobro označite in jih imejte po nadzorom.
- Zagotovite, da bo gradbišče urejeno.
- Zagotovite, da bodo vsi prehodi in lestve brez zaprek.

Kontrolna lista: Predelava hrane

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE	DA	NE
DELOVNA OPREMA		
Ali uporabljate ostra orodja (rezila, nože, sekire, itd.)?	☒	☐
Ali so na vseh strojih nameščena varovala?	☐	☒
Ali delo poteka na proizvodni liniji (nevarnost zagrabitve, potega, urezov, amputacije, itd.)?	☒	☐
Ali se lahko delavčeva obleka ujame med gibajoče se dele stroja in ali lahko pride do poškodbe delavca?	☒	☐
Ali delavci prihajajo v stik z vročimi ali zmrznjenimi materiali in/ali opremo?	☒	☐
Ali se stroji čistijo in vzdržujejo medtem, ko so priključeni na električni tok?	☒	☐
KEMIJSKE IN BIOLOŠKE NEVARNOSTI		
Se za hlajenje uporablja amoniak ali druge kemikalije?	☒	☐
Ali delavci večkrat vstopajo v rezervoarje, zbiralnike, shrambe (npr. pri vzdrževanju, kontrolnih pregledih, itd.)?	☒	☐
Ali so delavci v neposrednem stiku s surovimi materiali rastlinskega ali živalskega izvora (biološke nevarnosti)?	☒	☐
EKSPLOZIJE		
Ali je na delovnih površinah veliko prašnih usedlin?	☒	☐
Ali se na delovnem mestu uporabljajo naprave pod tlakom?	☒	☐
KAKOVOST ZRAKA		
Ali so delavci izpostavljeni neprijetnim vonjavam?	☒	☐
Ali ventilatorji delujejo brez varoval pred dotikom?	☒	☐
Ali delavci pri delu uporabljajo ustrezno osebno varovalno opremo za varovanje dihal?	☐	☒
TVEGANJE ZA ZDRAVJE		
Ali so delavci izpostavljeni zelo visokim ali zelo nizkim temperaturam (vročina/mraz)?	☒	☐
Ali delavci prenašajo težka bremena ali delajo v prisilni drži?	☒	☐
Ali delavci delajo v monotonem ali vsiljenem ritmu?	☒	☐
Ali delavci delajo v nočnih izmenah?	☒	☐

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

DELOVNA OPREMA

- Zagotovite reden in dosleden nadzor nad delavci, redno kontrolo delovne opreme in delovnih mest.
- Namestite ustrezna varovala na delovno opremo (mešalci, rezalni stroji).
- Uporabite ustrezno osebno varovalno opremo.
- Redno usposablajte delavce v zvezi s tveganji, ki so specifična za to področje dela.
- Usposablajte delavce za pravilno uporabo in vzdrževanje strojev in naprav. S stroji in napravami lahko upravljajo le usposobljeni delavci.
- Zagotovite, da delavci uporabljajo delovno opremo v skladu z varnostnimi navodili.
- Redno čistite in vzdržujte vse dele opreme.
- Med vzdrževanjem in čiščenjem delovna oprema ne sme biti priključena na elektriko.

KEMIJSKE IN BIOLOŠKE NEVARNOSTI

- Uporabljajte ustrezno osebno varovalno opremo pri delu s kemikalijami (rokavice, zaščitna očala, ščitnike za obraz, osebno varovalno opremo za varovanje dihal).
- Označite skladišča kemikalij v skladu s predpisi. Pripravite navodila za varno delo s kemikalijami in njihovo skladiščenje.
- Ne vstopajte v rezervoarje, zbiralnike, shrambe brez zagotovljene prisotnosti druge osebe.
- Informirajte delavce o nevarnih učinkih kemikalij, usposablajte delavce za varno delo in za nudenje prve pomoči v primeru nezgode.
- Zagotavljajte ciljne preventivne zdravstvene preglede delavcev, ki upoštevajo zahteve dela in delovnega mesta.

EKSPLOZIJE

- Ocenite varnost hladilne opreme in opreme pod tlakom, in izvajajte redne kontrolne preglede strojev in naprav.
- Natančno čistite in vzdržujte stroje in naprave v prašnem okolju, kjer obstaja nevarnost za eksplozijo.

KAKOVOST ZRAKA

- V okolju, kjer se v zrak sproščajo plini, pare ali prah namestite prezračevalni sistem, ki ga je potrebno nato redno kontrolirati in vzdrževati.
- Na ventilatorje, ki delujejo v bližini delavcev, namestite varovala.
- Nadzorujte kakovost zraka na delovnih mestih.

TVEGANJE ZA ZDRAVJE

- Zagotavljajte vse potrebne higienske standarde.
- Zagotovite redno informiranje in usposabljanje delavcev.
- Zagotovite redne preventivne zdravstvene preglede delavcev.
- Zagotovite odmore med delom in z ustreznimi urniki dela omogočite delavcem potreben čas za počitek.

Kontrolna lista: Mizarstvo

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

DELOVNA OPREMA

	DA	NE
Ali so stroji opremljeni z varovali?	☐	☒
Ali imajo delavci na razpolago navodila za varno delo?	☐	☒
Ali so delavci usposobljeni za delo s stroji?	☐	☒
Ali redno izvajate preglede in preskuse delovne opreme?	☐	☒
Ali delavci uporabljajo posebne palice za usmerjanje manjših ali ožjih kosov lesa proti žagi?	☐	☒
Ali je možno, da se delavčeva oblačila zataknejo v premikajoče se dele stroja in delavca potegnejo v nevarno območje?	☒	☐

ELEKTRIČNI TOK

Ali so električni stroji ozemljeni?	☐	☒
Ali so vsi električni vodi, kablji, vtičnice v dobrem stanju?	☐	☒
Ali so vse vtičnice, spoji, stikala, napeljave varovani?	☐	☒
Uporabljate ustrezno eksplozijsko varno opremo v delovnem okolju, kjer obstaja nevarnost eksplozije?	☐	☒

KAKOVOST ZRAKA

Ali se odsesovalni sistem za odstranjevanje onesnaženega zraka na viru sproščanja vklopi avtomatsko ob zagonu stroja?	☐	☒
Ali redno preverjate delovanje odsesovalnih naprav?	☐	☒
Ali redno čistite in odstranjujete prah s pregradnih sten, stropov in napeljav?	☐	☒
Ali redno izvajate meritve onesnaženosti zraka na delovnih mestih v delavnici?	☐	☒
Ali delavci pri delu v lakirni kabini uporabljajo osebno varovalno opremo za varovanje dihal?	☐	☒

KEMIKALIJE

Ali se vsi delavci, ki delajo z nevarnimi kemičnimi snovmi redno, enkrat letno, usposablajo za varno delo z njimi?	☐	☒
Ali delavci, ki delajo z nevarnimi kemičnimi snovmi uporabljajo osebno varovalno opremo (rokavice, očala, ščitnike za obraz, osebno varovalno opremo za varovanje dihal)?	☐	☒
Ali hranite kemikalije ločeno od virov vžiga?	☐	☒

VPRAŠANJE

HRUP IN VIBRACIJE

	DA	NE
Ali izvajate (ste opravili) meritve ravni hrupa na delovnih mestih?	☐	☒
Ali delavci, ki so izpostavljeni visokim ravnam hrupa, uporabljajo pri delu osebno varovalno opremo za varovanje sluha?	☐	☒
Ali ste izvedli ukrepe za preprečevanje prenosa vibracij od stroja, preko obdelovanca do delavčevih rok?	☐	☒

TVEGANJE ZA ZDRAVJE

Ali ste zagotovili preventivne zdravstvene preglede za vse delavce?	☐	☒
Ali delavce, ki so izpostavljeni visokim ravnam hrupa redno pošiljate na avdiometrično testiranje?	☐	☒
Ali so delavci seznanjeni s pravilnimi načini in usposobljeni za pravilno dvigovanje in premeščanje bremen?	☐	☒
Ali upoštevate posebne potrebe delavcev pri ureditvi njihovih delovnih mest (ergonomija)?	☐	☒

PROSTOR ZA BELEŽKE

Kontrolna lista: Avtomehanična delavnica

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

DELOVNA OPREMA

- Zagotovite, da imajo delavci ustrezne varnostne pripomočke in stroji ustrezna varovala za varovanje pred nevarnostmi, povezanimi z delom.
- Uporabljajte opremo po navodilih proizvajalca.
- Zagotavljajte redne preglede in preskuse delovne opreme.
- Namestite ustrezna varovala.
- Usposablajte delavce za varno upravljanje in vzdrževanje strojev in naprav.
- Zagotovite redno čiščenje in vzdrževanje delovne opreme.
- Dovolite le usposobljenim in za to pooblaščenim delavcem vzdrževanje strojev in upravljanje z njimi.

ELEKTRIČNI TOK

- Ozemljite vse stroje, tako motorje, kot tudi ogrodja.
- Redno preverjajte električne inštalacije.

KAKOVOST ZRAKA

- Zagotovite kontinuirno lokalno odsesovanja vseh lesnoobdelovalnih strojev in poseben odsesovalni sistem za postopke lakiranja, nanašanja z brizganjem, premazovanja.
- Zagotovite redno čiščenje delovnih prostorov.
- Kontrolirajte in zagotovite redno čiščenje prezračevalnih in odsesovalnih naprav za zagotovitev maksimalne učinkovitosti.
- Prepovejte izpihavanje usedlega prahu s stisnjenim zrakom.

KEMIKALIJE

- Zamenjajte premaze in lepila na osnovi organskih topil z manj strupenimi ali takimi na vodni osnovi.
- Uporabite avtomatske sisteme za nanašanje premazov ali lepil.
- Usposablajte delavce za varno delo z nevarnimi kemikalijami in preskusite njihovo znanje.

HRUP IN VIBRACIJE

- Zmanjšajte ravni hrupa z različnimi ukrepi na strojih (na viru).
- Zmanjšajte ravni hrupa z izolacijo, preprečevanjem razširjanja hrupa, absorpcijo (na poti).
- Uporabljajte vibracijske izolatorje ali dušilce, ko stroji prenašajo vibracije.
- Zmanjšajte število ur, ko delavec uporablja vibracijsko orodje.
- Organizirajte dela tako, da ima lahko delavec, ki je izpostavljen vibracijam, vsako uro 10 do 15 minut odmora.

TVEGANJE ZA ZDRAVJE

- Redno seznanjajte delavce o tveganjih za zdravje zaradi vplivov delovnega okolja in o zdravem načinu življenja.
- Redno periodično zagotavljajte preventivne zdravstvene preglede za delavce, s poudarkom na tveganjih za njihovo zdravje zaradi učinkov dela in delovnih razmer.
- Zagotovite odmore med delom in z ustreznimi urniki dela, omogočiti delavcem potreben čas za počitek.

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z ●

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
Ali talne površine (tla, jaške, itd.) redno čistite?	☐	☒
Ali morajo zaposleni obvezno čistiti delovno mesto?	☐	☒
Ali so površine (tla, jaški za kontrolo podvozja...) odporni za snovi (olja, bencin, diesel gorivo), ki se uporabljajo?	☐	☒
Ali se nova in uporabljena olja hranijo v primernih posodah?	☐	☒
Ali so stopnice v jaške za kontrolo podvozja izdelane iz nehrsečega materiala?	☐	☒
Ali delavci nosijo čevlje z nehrsečimi podplati?	☐	☒
Ali so vse ploščadi zavarovane z ograjo?	☐	☒
Ali so zaposleni opozorjeni, da ne stopajo na valje za preskušanje zavor?	☐	☒
Ali so zaposleni opozorjeni, da ne hodijo pod dvignjenim vozilom?	☐	☒
Ali se jašek za kontrolo podvozja po končanem delu pokrije?	☐	☒
Ali je jašek za kontrolo podvozja primerno označen ali zavarovan z ograjo, da ni mogoč padec v globino?	☐	☒
Ali nekateri zaposleni delajo v ozkih, tesnih prostorih?	☒	☐
Ali so akustični in drugi signali v ozkih, tesnih delovnih področjih prepoznavni (na primer merilni aparati)?	☐	☒
Ali ima delovno orodje točno določeno mesto za hranjenje?	☐	☒
Ali so poti vstopa vozil v mehanično delavnico označene (talne oznake)?	☐	☒
Ali so pripravljena navodila za vstop in izstop vozil iz diagnostičnih stez?	☐	☒
Ali so uvedeni ukrepi za preprečevanje nezgod pri delu (varjenje, brušenje, lakiranje karoserij)?	☐	☒
Ali so določena pravila varnega dela za montažna dela (npr. karoserije, motorji)?	☐	☒
Ali so določena pravila varnega dela z rezervoarji za bencin (npr. popravila)?	☐	☒
Ali so določena varnostna pravila ali ukrepi za preprečevanje padanja delov z dvignjenega vozila?	☐	☒
Ali so nameščena varovala za preprečevanje dotika vrtečih se delov (npr. pri centriranju koles in uravnovešanju koles)?	☐	☒
Ali so uvedeni ukrepi za preprečevanje zagrabitve delavcev zaradi vrtečih se delov? (npr. pri odprtem motorju)?	☐	☒
Ali je vrata garaže možno fiksirati in tako preprečiti nenamerno zapiranje (npr. zaradi močnega vetra, zaradi vožnje vozil v ali iz garaže)?	☐	☒

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z ●

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

	DA	NE
Ali so uvedeni organizacijski ali tehnični ukrepi za preprečevanje ognja ali vročine, ko je avtomobil na primer v prostoru za sušenje laka?	☐	☒
Ali imate navodila za preprečevanje požara v prostoru, v katerem se hranijo akumulatorji?	☐	☒
Ali so uvedeni ukrepi za preprečevanje eksplozije pri polnjenju akumulatorjev?	☐	☒
Ali imate uvedene ukrepe za varovanje električne opreme pred vodo?	☐	☒
Ali so uvedeni primerni ukrepi za preprečevanje ali zmanjšanje izpostavljenosti delavcev prahu (npr. pri brušenju, varjenju, lakiranju)?	☐	☒
Je osvetljenost v jašku za kontrolo podvozja zadostna glede na zahteve dela?	☐	☒
Je temperatura v mehanični delavnici primerna za delo v zimskem in poletnem času?	☐	☒
Je v jašku za kontrolo podvozja primerno prezračevanje (npr. za varjenje, brušenje)?	☐	☒
Ali so delavci primerno usposobljeni in vešči dela?	☐	☒

PROSTOR ZA BELEŽKE ▶

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

- Zagotovite, da so vse površine, tla, jaški varni in iz neдрsečih materialov, zagotovite redno čiščenje.
- Natančno čistite prostore po brušenju, lakiranju itd.
- Uporabite ustrezne materiale za ravne površine, ki ne absorbirajo tekočin.
- Uporabite natančna navodila za pravilno pretakanje olja in zbiranje izrabljenega olja v primernih, za ta namen pripravljenih sodih, vsako politje olja takoj odstranite s tal.
- Uporabite varovalne čevlje z neдрsečimi podplati.
- Stopnice v jašek za kontrolo podvozja naj bodo iz neдрsečega materiala.
- Nikoli ne stopajte na valje za kontrolo zavor. Ne stojte v bližini diagnostične steze med preskušanjem zavor.
- Nikoli ne stojte pod dvignjenimi vozili.
- Nikoli ne vstopati v zaprt jašek za kontrolo podvozja.
- Po delu prekrijte jašek za kontrolo podvozja.
- Električne, hidravlične in pnevmatske linije naj bodo stran od poti, po katerih se gibljejo ljudje.
- Določite stalna mesta za delovno orodje med in po delu.
- Označite (npr. na tleh) poti za vozila in komunikacijske poti.
- Zagotovite pravilno kontrolo in položaj rok dvižnih mehanizmov, preprečite nevarnost zaradi gibajočih se delov.
- Zagotovite, da vsa dela opravlja dobro usposobljeno osebje, ki upošteva tudi vsa varnostna navodila.
- Uporabljajte le priporočena in varna orodja za dela z akumulatorji.
- Zagotovite učinkovito zračenje, da se prepreči nastanek eksplozivne mešanice različnih plinov in hlapov z zrakom. Nikoli ne kadite v nevarnih območjih.
- Vse električno orodje zaščitite pred vlago, mokroto in vodo.
- Zagotovite ustrezno osebno varovalno opremo za delavce (rokavice, maske, varovalno obutev).
- Namestite učinkovit prezračevalni in odsesovalni sistem za odstranjevanje nevarnih hlapov ali plinov.
- Namestite primerna svetila v jaške za kontrolo podvozja.
- Vsa delovna področja ogrevajte ali hladite za zagotovitev primernih toplotnih razmer.
- Zagotovite redne zdravstvene preglede za delavce.

Kontrolna lista: Kmetijstvo

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE	DA	NE
STROJI IN DELOVNA OPREMA		
Ali so delavci usposobljeni za varno upravljanje s stroji in delovno opremo, ki jo uporabljajo?	☐	☒
So vsa varovala strojev in delovne opreme nameščena in v dobrem stanju?	☐	☒
Ali imate in uporabljate naprave za varno zamenjavo traktorskih koles?	☐	☒
Je krožna žaga za les opremljena z varnostnimi napravami, kot so palice za potiskanje ali bloki za potiskanje?	☐	☒
Je varilni aparat opremljen z vsemi potrebnimi varnostnimi napravami in primerno vzdrževan?	☐	☒
Ali delavci uporabljajo osebno varovalno opremo pri delu z verižnimi žagami (npr. varovalne hlače, škornji, rokavice, čelada z vizirjem in ščitniki za ušesa)?	☐	☒
Ali so navodila za varno delo izdelana in na voljo?	☐	☒
Ali redno opravljate kontrolo delovne opreme?	☐	☒
TRANSPORT IN PREVOZNA SREDSTVA		
So vsi upravljalci vozil, viličarjev formalno usposobljeni za varno ravnanje s stroji, ki jih uporabljajo?	☐	☒
Ali viličarje redno preverja pooblaščen institucija?	☐	☒
Je kmečko dvorišče ustrezno organizirano za varno premikanje vozil?	☐	☒
Ali redno kontrolirate zavore traktorja?	☐	☒
So zavore priklovice učinkovite in lahko z njimi upravljate iz traktorske kabine?	☐	☒
Ali redno kontrolirate zanke vlečnih drogov in kavlje?	☐	☒
Ali so v traktorju nameščeni varnostni pasovi in ali jih redno in dosledno uporabljate?	☐	☒
Ali so traktorji opremljeni z varnostnim lokom ali kabino?	☐	☒
Ali kontrolirate zarjavelost in trdnost kabine ali varnostnega loka na traktorju?	☐	☒
Ali zadnje in sprednje luči, indikatorji in zavore delujejo?	☐	☒
Ali so stranska ogledala na vseh strojih, ki se samostojno premikajo, nameščena, so čista in vzdrževana?	☐	☒
VIŠINA		
Imate posebne postopke za varno delo na višini (npr. na stavbah, na strojih, napravah, rezervoarjih)?	☐	☒
So lestve zanesljive in primerne za uporabo? Ali jo po uporabi varno shranite?	☐	☒
Ali poskrbite za stabilnost lestve, predno jo uporabljate za delo na višini?	☐	☒
Ali ste proučili možnosti bolj varnih načinov za vzpenjanje na višino, kot so lestve?	☐	☒
Ali je seno varno skladiščeno?	☐	☒

VPRAŠANJE

PESTICIDI

Ali vse pesticide pravilno shranjujete?

Ali se vsi, ki delajo s pesticidi, redno usposabljaajo?

Ali ste ocenili tveganja za zdravje delavcev zaradi pesticidov in ali ste uvedli nadzor?

Ali vsi, ki delajo s pesticidi, uporabljajo ustrezno osebno varovalno opremo?

Ali pesticide uporabljate varno za okolje?

OTROCI

Ali otrokom preprečujete dostop do nevarnih mest (nevarna delovna opravila, poti strojev, višina, skladišča kemikalij, nevarne živali)?

Ali ste zagotovili, da je tveganje, da otroci zanetijo požar, minimalno?

Ali so otroci posvarjeni pred nevarnostmi?

Ali poteka delo mladih oseb v skladu s pravili?

ŽIVALI

Ali so nevarne živali zaprte v primernih ograjenih prostorih (npr. biki, prašiči, konji, psi)?

Ali so ograde primerno vzdrževane in preprečujejo dostop do živali?

Ali uporabljate primerna sredstva za delo z živalmi?

Ali imate za transport živali primerna sredstva in so ta v dobrem stanju?

BIOLOŠKE NEVARNOSTI

Ali so na vaši kmetiji viri nevarnih bioloških dejavnikov (rastline, živali in snovi živalskega izvora, organski prah, odpadki)?

Ali tveganje zaradi stika z nevarnimi biološkimi dejavniki nadzorujete in ali ste tveganje zmanjšali?

Ali imate vzpostavljen varen način ravnanja z nevarnimi biološkimi dejavniki?

SKLADIŠČE TEKOČIN

Ali so prostori za skladiščenje primerno zavarovani in vzdrževani?

Ali so podzemni rezervoarji pokriti in so pokrovi dobro vzdrževani?

Ali so na nakladalnih rampah nameščene primerne pregrade?

Ali so varnostni znaki nameščeni in v dobrem stanju?

SUHE SNOVI

Ali s suhimi snovmi delate na varen način (žitarice, gnojila, pesek, itd.)?

Ali je nepooblaščenim osebam dostop do skladišča žitaric onemogočen?

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z ●

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

BIOPLIN

Ali lahko na kmetiji kjerkoli nastaja in se akumulira bioplin (skladišče gnojevke, zaprti hlevi, odpadki, jaški?)

Ali imate dostop do teh mest zavarovan?

Ali upoštevate ukrepe varovanja pred požarom?

Ali upoštevate varnostne ukrepe, potrebne za delo na takih nevarnih mestih?

VREME

Ali ste pri delu zaščiteni pred izpostavljenostjo visokim temperaturam, direktnemu sončnemu obsevanju, nizkim temperaturam, dežju ali močnim vetrovom?

	DA	NE
Ali lahko na kmetiji kjerkoli nastaja in se akumulira bioplin (skladišče gnojevke, zaprti hlevi, odpadki, jaški?)	●	○
Ali imate dostop do teh mest zavarovan?	○	●
Ali upoštevate ukrepe varovanja pred požarom?	○	●
Ali upoštevate varnostne ukrepe, potrebne za delo na takih nevarnih mestih?	○	●
Ali ste pri delu zaščiteni pred izpostavljenostjo visokim temperaturam, direktnemu sončnemu obsevanju, nizkim temperaturam, dežju ali močnim vetrovom?	○	●

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

VSE NEVARNOSTI

Zagotovite vsem, ki delajo na kmetiji informacije, šolanje in usposabljanje.

STROJI IN DELOVNA OPREMA

- Zagotovite, da s stroji in delovno opremo rokujejo le usposobljeni in pooblaščen delavci.
- Zagotovite, da so vsa varovala za puhalnike in varovala za druge stroje in delovne naprave nameščena in v dobrem stanju.
- Uporabite stojala, podstavke in hidravlična dvigala ali druga sredstva za podporo dvignjeni opremi.
- Za ravnanje z velikimi traktorskimi kolesi uporabite posebne naprave, viličarje ali dvigala za material.
- Zagotovite, da so varnostne naprave za krožne žage pravilno nameščene in da se pri delu s temi žagami uporabljajo posebne podajalne palice ali podajalni bloki.
- Vzdržujte varilne aparate in uporabljajte ustrezno osebno varovalno opremo za oči.
- Pri uporabi verižnih žag uporabljajte ustrezno osebno varovalno opremo.
- Stroje in delovno opremo redno pregledujte in kontrolirajte.

TRANSPORT IN PREVOZNA SREDSTVA

- Zagotovite, da so vsi upravljalci vozil, viličarjev formalno usposobljeni za varno ravnanje s stroji, ki jih uporabljajo.
- Uvedite enosmerni vožni režim okrog kmetije in zagotovite obračališče za vozila (tovornjake), območja za premikanje pešcev in vozil naj bodo ločena.
- Vzdržujte delovne zavore, vzdržujte in nastavlajte ročne zavore in zavore prikolic v skladu z navodili proizvajalca.
- Zagotovite redno kontrolo in menjavo nosilnih zank, kavljev itd.
- Zagotovite, da so varnostni pasovi nameščeni in pričvrščeni.

- Zagotovite varnostne kabine ali varnostne loke na vseh traktorjih in jih redno kontrolirajte.
- Redno kontrolirajte vse dele opreme za dviganje.
- Zagotovite, da so vsa stranska ogledala in vzratna ogledala nameščena in v dobrem stanju.
- Zagotovite, da so na traktorjih in drugih vlečnih napravah vse delovne luči nepoškodovane, da so vsi indikatorji nameščeni in čisti.
- Vzpostavite varen sistem za delo poleg nadzemnih energetskih vodov.
- Pripravite načrt z lokacijami in višinami nadzemnih energetskih vodov.

VIŠINA

- Eliminirajte področja z različnimi višinskimi nivoji, če je mogoče.
- Nevarna področja ogradite z ograjami in te redno vzdržujte.
- Namestite varnostne signale na primerna mesta.
- Uporabljajte dobro vzdrževane lestve, ki morajo biti varovane pred premikanjem.
- Lestve hranite varno in zunaj dosega otrok.
- Uporabljajte primerno urejeno (zavarovano) dvigalno ploščad za delo na višini.
- Uporabljati premično delovno ploščad, obiralne stroje, gradbene odre za delo na višini (snopov žita ali zabojev za krompir ne uporabljajte kot stojala za delo na višini).
- Zgradite skladovalnice v logičnem redu in zagotovite stabilno strukturo.

PESTICIDI

- Zmanjšajte potrebe po uporabi pesticidov.
- Uporabljajte izdelke, ki so manj nevarni za zdravje.
- Brizgalnike po uporabi pazljivo operite, vendar stran od virov vode, otrok in živali.
- Uporabite primerno osebno varovalno opremo.
- Pesticide hranite v primernem skladišču, zavarovanem pred dostopom nepooblaščenih oseb in označenih z jasnimi znaki za nevarnost.

OTROCI

- Preprečite dostop otrok do nevarnih delovnih opravil na kmetiji.
- Zagotovite primerno ograjen in varovan prostor za igro otrok.
- Prekinite delo, če pride otrok v delovno območje in ga pred ponovnim začetkom dela odnesite na varno.
- Namestite opozorilne znake na nevarnih mestih in otrokom pojasnite njihov pomen.
- Otokom pojasnite na katere nevarnosti morajo biti pozorni in na katera območja sami ne smejo zahajati.
- Zagotovite informacije, navodila in usposabljanje za mlade delavce in jih nadzorujte pri delu.

ŽIVALI

- Redno hranite živali.
- Uredite primerne ograde in jih redno vzdržujte.
- Namestite opozorilne znake na ustrezna mesta.
- Zagotovite primerne naprave za vodenje in rokovanje z živalmi.
- Zagotovite primerne naprave za transport živali in jih vzdržujte.

Kontrolna lista: Majhni površinski kopi

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

BIOLOŠKE NEVARNOSTI

- Odstranite vire nevarnih bioloških dejavnikov.
- Viri nevarnih bioloških dejavnikov naj bodo izven območja gibanja ljudi.
- Uredite ograde okoli nevarnih območij in zagotovite, da bodo v dobrem stanju.
- Namestite opozorilne znake na primernih mestih.
- Redno izvajajte dezinfekcijske ukrepe.
- Zagotovite cepljenje za delavce.
- Zagotovite higienske ukrepe.
- Uporabljajte primerno osebno varovalno opremo.
- Zagotovite redne preventivne zdravstvene preglede.

SKLADIŠČE TEKOČIN

- Uredite varno ograjeno skladišče za tekočine in poskrbite, da je v dobrem stanju.
- Zagotovite, da so podzemni rezervoarji dobro pokriti in da so pokrovi v dobrem stanju.
- Zagotovite dobro stanje ograj na rampah.
- Namestite opozorilne znake na primernih mestih.

SUHE SNOVI

- Nepooblaščenim osebam preprečite dostop do silosov za žito.
- Namestite opozorilne znake na primernih mestih.
- Uporabite svetlobne in zvočne signale za opozarjanje mimoidočih.
- Zagotovite, da nepooblaščen osebe nimajo dostopa na delovno območje.

BIOPLIN

- Odstranite vire bioplina.
- Preprečite ali odstranite vire vžiga.
- Zagotovite primerno zračenje nevarnih območij.
- Uredite primerne ograje okoli nevarnih območij in zagotovite, da so v dobrem stanju.
- Zagotovite ukrepe za varovanje pred požarom.
- Namestite opozorilne znake.
- Preprečite, da na nevarnih območjih dela le en sam delavec.

VREME

- Prekinite delo, ko je delo zaradi vremena nevarno.
- Uredite pokrite prostore s svežo vodo za počitek med delom.
- Omejite čas dela na prostem.
- Uporabljajte primerna varovalna oblačila.

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

UDORI

	DA	NE
Ali lahko material, skale zaradi nagiba terena zdrsnejo?	☒	☐
Ali obstajajo neoznačeni, nenadzorovani izkopi?	☒	☐
Ali obstajajo nezavarovani kupi materiala, brežine izkopov, votline?	☒	☐
Ali je izkop materiala izveden tako, da so ponekod nastali nepodprti previsi ali jame?	☒	☐
Ali se ročno izkopani material odlaga na dve brežini površinskega kopa?	☒	☐
Ali se med delom dogajajo nenadne spremembe na čelni brežini kopa?	☒	☐
Ali so poti transportnih vozil do delovnih mest ogrožene zaradi drsenja skal?	☒	☐
Ali so čelna ali stranski brežini površinskega kopa višje od 1,5 m in niso pravilno podprte?	☒	☐

VODA

Ali obstaja nevarnost zaradi prisotnosti vode pri površinskem kopu?	☒	☐
Ali so poleg jame izkopa kakšne zaloge vode, ki niso povezane z aktivnostjo površinskega kopa?	☒	☐
Ali preverjate prosto površino vode vsaj enkrat na 6 mesecev?	☐	☒
Ali obstaja možnost, da voda iz bližnje reke ali jezera najde pot do rudnika?	☒	☐
Ali so poti reševanja označene?	☐	☒
Ali so rovi zamašeni?	☒	☐
Ali je lahko količina padavin v enem dnevu večja, kot je 36 urna zmogljivost črpalk?	☒	☐
Je dotok vode v izkop večji, kot je 24 urna zmogljivost črpalk?	☒	☐

TRANSPORTNA DELA

Ali se delavci gibljejo vzdolž ali preko poti transportnega traku?	☒	☐
Ali je naklon izkopa večji od 4°?	☒	☐
Ali se lahko zajemalka stroja ali nakladalne naprave giblje nad kabino voznika?	☒	☐
Ali lahko delavci vstopajo na transportne poti vozil?	☒	☐

Poglavje A: Ali nevarnost obstaja na delovnem mestu?

DA – če ste označili vsaj en odgovor v polju označenem z

Prosimo vedite, da spodnja lista ne pokriva vseh možnih primerov, kjer so prisotne nevarnosti.

VPRAŠANJE

EKSPLOZIVI IN MINIRANJE

	DA	NE
Ali uporabljate eksplozive?	☒	☐
Ali so lahko skladišča eksplozivov nevarna za druge stavbe v rudniku?	☒	☐
Ali so v okolici skladišča eksplozivov nevarnosti, ki bi lahko povzročile eksplozijo?	☒	☐
Ali se dogaja, da pri miniranju ne pride do detonacije?	☒	☐
Ali se zgodi, da je eksploziv vstavljen v neustrezne minske vrtime?	☒	☐
Ali pri polnjenju minskih vrtin uporabljate orodje ki ni varno pred iskrenjem?	☒	☐
Ali eksploziv, ki ga ne uporabite, hranite v bližini območja, kjer poteka razstreljevanje?	☒	☐
Ali so kakšne napake v sistemu signaliziranja pred razstreljevanjem?	☒	☐
Ali se detonatorji in eksploziv hranijo in prevažajo skupaj?	☒	☐
Ali dela potekajo v območju, proti kateremu se razširjajo prah in plinasti produkti eksplozije?	☒	☐

Poglavje B: Primeri preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja

UDORI

- Ogradite področja izkopavanja, odlagališča materiala, odlagališča jalovine in nestabilnega terena.
- Označite nevarna mesta z varnostnimi znaki.
- Višina podpornih zidov in naklon strmin naj bosta primerna glede na geološke pogoje in lastnosti kamnine.
- Namesto strmih sten jam pri izkopih naj bodo brežine izkopov terasaste.
- Nagibi naj ne bodo večji kot 45 stopinj, kar še zagotavlja stabilnost.
- Zavarujte in označite zgornji in spodnji rob nevarnega dela stene.
- Pod nobenimi pogoji ne smejo nikjer nastajati nezavarovani previsi.
- Zavarujte brežine z varovalnimi mrežami.
- Zagotovite, da odstranjevanje materiala poteka iz varne razdalje.
- Če je mogoče, zagotovite odstranjevanje od zgoraj navzdol.
- Uporabite drogove za luščenje (odstranjevanje), ki morajo biti primerne dolžine in oblike.
- Nenehno nadzorujte stanje čelne brežine odkopavanja.
- Odvečni material hranite več kot tri metre proč od roba odkopa.
- Če je potrebno določen del spodkopati, je potrebno previs dobro zavarovati (npr. s trdnimi lesenimi podporniki, da ne pride do sesutja materiala).

VODA

- Odstranite nepotrebne zbiralnike vode.
- Korita (struge), po katerih teče voda v bližini izkopov, dodatno podprite z varnostnimi stebri.
- Redno kontrolirajte drenažni sistem odkopov.
- Določite smer zapuščenja delovnih mest v primeru nevarnosti zaradi vode.
- Če je le možno, zagotovite, da voda odteka z delovišča samodejno.
- Kanalizirajte vodo vzdolž naklonov do zbiralnikov. Če je potrebno v te zbiralnike namestite vodne črpalke.

TRANSPORT

- Pripravite in zagotovite varne prehode za delavce pod transportnimi trakovi.
- Transportne trakove opremite z varnostnimi napravami za zaščito pred padajočim izkopanim materialom.
- Prepovejte ročni transport na vozičkih pri izkopih, kjer je naklon večji od 4°.
- Uvedite sistem komunikacije in signaliziranja za delavce na transportnih delih.
- Določite, na katerih tipih kabin je med nakladanjem prisotnost delavcev prepovedana.
- Opremite nakladalne ploščadi z varovali, ki preprečujejo premikanje vozičkov.
- Uvedite obvezno kontrolo vrvi in mehanizmov vlečnice pred vsako delovno izmeno.

EKSPLOZIVI IN MINIRANJE

- Za gradnjo skladišča eksplozivov uporabite negorljive in neiskreče, ognjevarne materiale.
- Skladišča za eksplozivne snovi ozemljite, če so narejena iz kovinskih materialov.
- Na skladišče namestite ventilacijske odprtine zgoraj in spodaj za preprečevanje vlaženja in pregrevanja.
- Namestite ustrezne opozorilne znake, ki opozarjajo na nevarnost skladiščenega materiala.
- Namestite varnostne naprave za preprečitev vstopa v skladišče nepooblaščenim osebam.
- Zagotovite, da detonatorji niso hranjeni v istem skladišču kot eksplozivi, razen če niso v ločenih prostorih.
- Zagotovite, da v radiju 10 m v okolici skladišča eksploziva ni smeti, grmovja, suhe trave in dreves.
- Zagotovite, da v radiju 20 m okoli skladišča eksplozivov niso shranjeni gorljivi materiali (npr. bencin, dieselsko gorivo).
- Zagotovite, da je dostop do območja razstreljevanja prepovedan še 30 minut po razstreljevanju.
- Preverite, če kakšen eksploziv ni eksplodiral.
- Preverite, ali je kakšna vrtina za eksploziv zasuta.
- Ne nameščajte eksploziva v vrtino na silo.
- V vrtino potisnite eksploziv le z neiskrečim se orodjem.

PROSTOR ZA BELEŽKE ▶

Kje dobite več informacij

UP ZRS, EIC Koper

Garibaldijeva 18, SI-6000 Koper, e-pošta: eic@zrs-kp.si, spletni naslovi: <http://eic.zrs-kp.si/>

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve Sektor za varnost in zdravje pri delu

Kotnikova 5, SI-1000 Ljubljana, Tel.: 01-369 7700, Faks: 01-369 7830, e-pošta: fp.mddsz@gov.si, spletni naslovi: <http://si.osha.europa.eu/>, <http://www.mddsz.gov.si/>

<http://hwi.osha.europa.eu>

SkUP@j
OD 1957